



Dnro 112/10.02.00/2017

YHTEENVETO KAINUUN VAIHEMAAKUNTAKAAVAN 2030 KAAVAEHDOTUSTA KOSKEVISTA PALAUTTEISTA SEKÄ NIITÄ KOSKEVAT VASTINE-EHDOTUKSET

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä ja osallisilla oli mahdollisuus antaa palautetta 16.10.–18.11.2019 välisenä aikana. Palautteita ja mielipiteitä saatiin määräajassa 27. Määräajan jälkeen saatiin kaksi palautetta.

Sisällys:

VIRANOMAISET	3
Fingrid Oyj	3
Kainuun ELY-keskus	3
Kainuun Museo	6
Kainuun Prikaati	6
Kainuun SOTE	6
Kajaanin kaupunki	7
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	9
Museovirasto	9
Pohjois-Pohjanmaan liitto	9
Pyhääntä	10
Sonkajärvi	10
Vieremä	10
YHDISTYKSET, YHTIÖT JA TUTKIMUSLAITOKSET	10
Elias Lönnrot -seura ry	10
Finavia Oyj	13
Geologian tutkimuskeskus GTK	14
Holiday Club Resorts Oy	14
Kainuun luonnonsuojelupiiri ry	15
Kainuun Mobilistit ry	30
Kainuun Vihreät	30
Luonnonvarakeskus	33
Metsähallitus	35
MTK-Pohjois-Suomi	36
Paliskuntain yhdistys	37
Pohjajoki ry sekä Jormuan kylä- ja asukas yhdistys ry	38
Suomen turvallisuusverkko Oy	40
Vienan reitti ry	40
YKSITYISTEN MIELIPITEET	42
A. Mielipide	42
B. Mielipide	43
C. Mielipide	46

Postiosoite:
Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Laskutusosoite:
Kainuun liitto
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Y-tunnus:
2496992-4

Pankki:
IBAN:
FI17 8119 9710 0090 04
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus:
003724969924

Internet:
www.kainuu.fi

LAUSUNNON SISÄLTÖ	VASTINE
VIRANOMAISET	
Fingrid Oyj	
Kaavaehdotuksessa on otettu huomioon Fingrid Oyj:n aikaisemmissa lausunnoissa esittämät näkökohdat ja yhtiöllä ei ole lausuttavaa kaavaehdotuksesta.	<i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i>
Kainuun ELY-keskus	
<p><i>Ampumaradat</i></p> <p>Kainuun ELY-keskus toteaa, että Kainuun ELY-keskuksen näkemys ei ole muuttunut kaavaprosessin edetessä sen suhteen mitä tulee niihin pohjavesialueilla sijaitseviin ampumaratoihin, joihin kohdistuu vähintään seudullisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kehittämistarpeita. Näkemystä on perusteltu sekä kaavaluonnoksesta että kaavaehdotuksesta annetuissa lausunnoissa (29.8.2018 ja 30.8.2019). Ampumaratoja (ea) koskevaa suunnitelmääräystä on täydennetty nähtäville olevaan kaavaehdotukseen siten, että määräyksessä on lueteltu ne radat, jotka sijaitsevat pohjavesialueella ja joilla ei ole ympäristölupaa ja/tai joille ei ole tehty ympäristöluvan hakutarpeen harkintaa. Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tämä lisäys ei poista sitä ristiriitaa, joka syntyy kaavamerkinnän tarkoituksesta ja sen luomista/herättämistä kehittämismahdollisuuksista.</p> <p>Viranomaisneuvottelun 11.10.2019 yhteydessä Kainuun ELY-keskus esitti, että nämä "ongelmalliset" radat merkittäisiin ampumaratoina, joihin liittyy selvitystarpeita (se). Vaikka kyseinen merkintä ja siihen liittyvä suunnittelumääräys on luotu toisenlaisen kysymyksen tarpeeseen, Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mainittua se -merkintää koskevaa suunnitelmääräystä voitaisiin soveltaa myös niillä pohjavesialueilla sijaitsevilla ampumaradoilla, joilla ei ole ympäristölupaa, tulkittuna siten että määräyksessä mainitut ympäristövaikutukset kattaisivat myös pohjavesialueet. Mikäli edellä esitetty "ratkaisu" ei ole mahdollista, Kainuun ELY-keskus esittää, että ampumaratoja koskevat ratkaisut lykättäisiin tulevaan/seuraavaan vaihemaakuntakaavan.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p> <p>Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 kaavaehdotuksessa on osoitettu kaava-merkinnällä ampumarata puolustusvoimien käytössä ja siviilikäytössä olevia ampumaratoja, joihin kohdistuu vähintään seudullisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kehittämistarpeita sekä maankäyttöisten edellytysten turvaamis- ja yhteensovittamistarpeita muun maankäytön kanssa. Maakuntakaavaselostuksessa sekä kaavaratkaisun perusteena olevassa Kainuun seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävien ampumaratojen kehittämisselvityksessä (2017) on tuotu esille ratojen kehittämistarpeita, jotka osassa ratoja liittyvät mm. sijaintiin pohjavesialueella.</p> <p>Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella (MRL 4 §). Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota mm. maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin, virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen ja on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohutonta haittaa.</p> <p>Maakunnan oloista johtuvat erityistarpeet liittyvät tässä yhteydessä maakunnan laajuuteen ja harvaan asutukseen sekä näistä johtuvaan ampumaratojen saavutettavuuteen alueen asukkaille. Lausunnossa mainitut ampumaradat ovat perustettu vuosien 1962, 1965, 1966, 1970, 1972 (2 kpl), 1977, 1979 ja 1985 aikana. Ampumaratatoiminnan tulkitaan olevan jo vakiintunutta toimintaa näillä ampumaradoilla.</p>

Sen lisäksi että maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. alueiden käytön ekologiseen kestävyteen ja vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön, kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta. Koska pohjavesialueilla sijaitseville ampumaradoille on ympäristölupavaiheessa laadittava kattavat maaperä- ja pohjavesiselvitykset ja suojaukset sekä järjestettävä seuranta, on mahdollista, että ampumaratojen käyttö ja ympäristölupa saattaa olla taloudellisesti mahdotonta toteuttaa.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pohjavesialueella sijaitsevien ampumaratojen toteuttamiseen liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä ja varaus saattaa vaikeuttaa alueen ja sen ympäristön muuta käyttöä. Näin ollen tällaisten varausten ottamisesta kaavaan tulisi pidättäytyä. Kainuun ELY-keskus esittääkin, että myös tällä perusteella ampumaratoja koskevat ratkaisut lykättäisiin tulevaan/seuraavaan vaihemaakuntakaavan. Tulevan kaavaprosessin yhteydessä selvitettäisiin nykyistä tarkemmin mm. ampuseurojen taloudelliset mahdollisuudet ratojen toteuttamiseen ja/tai kartoitettaisiin vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kehittämistoimien yhteydessä ampumaratojen toiminta yleensä muuttuu ja laajenee siinä määrin, että ympäristölupaa tulee hakea huolimatta aiemmasta luvantarveharkinnasta. Kainuun ELY-keskus haluaa muistuttaa, että vaikka kaavaprosessin yhteydessä ilmenisi ristiriitaisia maankäyttöratkaisuja, kaavoitus - mukaan lukien maakuntakaava - on nimenomaan se väline, jolla voidaan yhteen sovittaa erilaisia ratkaisuja.

Maakunnallisesti merkittävät ampumaradat on koottu kaavaselistuksen liitekarttaan 3. Liitekarttaan on kolmella eri symbolilla osoitettu olemassa olevat ampumaradat. Kainuun ELY-keskus esittää, että ne radat, jotka sijaitsevat pohjavesialueella olisi esitetty omalla symbolillaan.

Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys liittyy tässä yhteydessä ampumaharrastukseen tarvittavien alueiden määrään, sijaintiin ja myös saavutettavuuteen alueen asukkaille.

Alueidenkäytön taloudellisuus ja kohtuuton haitta liittyy tässä yhteydessä ampumaratoiminnan ja ampumaharrastuksen toiminta- ja kehittämismahdollisuuksiin ja käytännössä ampumaharrastajien rajallisiin taloudellisiin mahdollisuuksiin investoida tulevaisuudessa uusiin ampumarata-alueisiin erityisesti lyhyellä aikavälillä.

Vaihemaakuntakaavassa on annettu ampumaratoja koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan ampumaradan suunnittelussa on otettava huomioon ampumaratoiminnan ympäristövaikutukset sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Lisäksi on annettu pohjavesialueilla sijaitseville ampumaradoille suunnittelumääräys, jonka mukaan näiden ampumaratojen jatkosuunnittelussa tulee huolehtia siitä, ettei ampumaradan toiminnalla aiheuteta pohjavesien pilaantumisvaaraa. Suunnittelumääräys turvaa osaltaan maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset mm. alueiden käytön ekologisen kestävyden sekä vesivarojen kestävästä käytöstä osalta.

Maakuntakaavan tavoitevuodeksi on asetettu vuosi 2030. Kokonaan uusien ampumarata-alueiden suunnittelu ja vaihtoehtoisen sijoituspaikkojen etsiminen, maanhankinta, erilaiset ympäristö- ym. selvitykset, rakentaminen ja tarvittavat lupaprosessit ovat pitkän aikavälin asia ja vaativat jo suunnitteluvaiheessa huomattavia resursseja. On mahdollista, että uusien ampumarata-alueiden suunnittelu ei käynnisty ennen tarvittavaa taloudellista sitoutumista ja rahoitusta. Näistä syistä johtuen on tarpeellista varata ampumaratatoiminnalle ja ampumaharrastukselle sekä ao. toimijatahoille riittävästi aikaa järjestää ympäristönsuojeluasiat tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteena, että ympäristönsuojeluasiat voidaan ottaa lainsäädännön edellyttämällä tavalla huomioon ampumaratatoimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä.

Maakuntakaavamerkinnän ja suunnittelumääräyksen vaikutukset kohdistuvat viranomaisen harjoittamaan alueiden käyttöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon, ei suoraan yksityisiin maanomistajiin, yhdistyksiin tai muihin tahoihin. Maakunnallisesti merkittävän ampumarataverkoston osoittaminen kaavassa tuo esille radat, joihin kohdistuu vähintään seudullisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kehittämistarpeita sekä maankäyttöisten edellytysten turvaamis- ja yhteensovittamistarpeita muun maankäytön kanssa. Ampumaratatoimintaa ohjataan tarkemmin erityislainsäädännöllä kuten ampumaratalailla (763/2015) ja ympäristönsuojelulaille (527/2014).

	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 2 §:n mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia maakunnan suunnittelun edellyttämästä alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan. Vaihemaakuntakaavaan sisältyvän ampumaratateeman ajantasaisuuden arviointi ja kaavan seuranta ovat osa maakunnan liiton tehtäviä ja maakuntakaavoitusta vaihemaakuntakaavan tultua lainvoimaiseksi.</p> <p>Maakunnallisesti merkittäviä ampumaratoja koskevaan kaavaselostuksen liitekarttaa 3. muutetaan siten, että siinä esitetään omalla symbolilla pohjavesialueella sijaitsevat ampumaradat.</p>
<p><i>Pohjavesialueiden luokitus</i></p> <p>Kainuun ELY-keskuksen näkemys ei ole myöskään muuttunut siitä, mitä se toi esille 30.8.2019 antamassaan lausunnossa ja 11.10.2019 pidetyssä viranomaisneuvottelussa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisesti määritettyjen pohjavesialueiden esittämisestä maakuntakaavassa.</p> <p>ELY-keskus pitää valitettavana, että maakuntahallitus asetti kaavaehdotuksen nähtäville ennen luokituksen valmistumista, vaikka Kainuun ELY pyrki saattamaan uudelleenmääritettyjä pohjavesialueita kuulemismenettelyn läpi nopeutetulla aikataululla nimenomaan maakuntakaavaa silmällä pitäen.</p> <p>Erityisesti syrjäisillä alueilla, joilla ei ole yleis- tai asemakaavaa, maankäyttöä perustellaan usein maakuntakaavalla, minkä vuoksi pohjavesialueiden esittäminen siinä olisi hyvin tärkeää. Muutoin kaava voi antaa väärän kuvan joidenkin suunniteltujen toimintojen edellytyksistä, ja pohjavesialueluokitus saattaa ilmetä vasta työläiden lupaprosessien käynnistyessä. Esimerkiksi maa-ainestenottoa, ojituksia ja maataloutta on rajoitettu pohjavesialueilla.</p> <p><i>Yhteenvedo</i></p> <p>Kainuun ELY-keskuksen saaman tiedon mukaan maakuntavaltuusto on tehnyt Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisesta kaavan laatimispäätöksen 17.6.2019. Nähtävillä olevan vaihemaakuntakaavan kaa-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan maakuntakaavan tulee perustua selvityksiin koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Koska Kainuun pohjavesiselvityksen laatiminen on kesken, teeman tarkistaminen maakuntakaavoituksen osalta siirtyy siihen saakka, kun selvityksen tiedot on saatavilla koko Kainuun alueelta.</p> <p>Pohjaveden suojelua koskevat tärkeimmät säädökset sisältyvät ympäristönsuojelu- ja vesilakiin sekä lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä on säädetty pohjaveden pilaantumiskiellosta. Erilaisten toimintojen edellytyksiä suunniteltaessa tulee myös erityislainsäädäntö ottaa huomioon ko. alueella olevan kaavoitustilanteen lisäksi.</p>

<p>vaselostuksen mukaan osa maa-ainesten ottoon liittyvistä maankäyttötarkaisuista varaudutaan käsittelemään tulevissa maakuntakaavaprosesseissa, kun riittävät pohjavesien yhteensovittamistiedot ovat käytettävissä.</p> <p>Kainuun ELY-keskus pitää ensiarvoisen tärkeänä, että mikäli uudelleen määritettyjä pohjavesialueita ei sisällytetä nyt tarkistettavaan maakuntakaavaan, ne lisättäisiin seuraavaan edellä mainittuun vaihemaakuntakaavaan, pohjavesialuemääritysten valmistuttua. Pohjavesialueiden esittäminen yhdessä niin ampumaratojen kuin maa-aineksenottoalueiden kanssa on sikäli havainnollista, että näihin maankäyttömuotoihin pohjavesialueluokituksella on merkittävä vaikutus. Tällöin myös näiden maankäyttöisten ratkaisujen vaikutusten arviointi olisi laaja-alaisempaa.</p>	
<p>Kainuun Museo</p>	
<p>Kainuun Museo lausui kaavaehdotuksesta ennen sen nähtäville asettamista 28.8.2019. Kainuun Museolla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoonsa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Kainuun Prikaati</p>	
<p>Kainuun prikaatilla ei ole erikseen lausuttavaa kaavaehdotukseen. Tarvittavat asiakokonaisuudet on mielestämme huomioitu Puolustusministeriön, Liikenne- ja viestintäministeriön, Ympäristöministeriön sekä Kainuun ELY-keskuksen lausunnoissa ja ehdotuksissa niitä koskeviksi vastineiksi. Logistiikkarykmentti antaa mahdollisesti oman lausuntonsa kaavaehdotuksesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Kainuun SOTE</p>	
<p>Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä toteaa, että maakuntakaavoituksella voidaan vaikuttaa välillisesti alueen väestön terveyteen ja hyvinvointiin. Kuntayhtymä korostaa aluevarausten suunnittelun tärkeyttä, jolla voidaan osaltaan ehkäistä väestöön kohdistuvia haitallisia terveysvaikutuksia sekä lisätä myönteisiä terveysvaikutuksia. Kainuun väestö on keskimääräistä ikääntyneempää ja sairaampaa kuin koko maassa. Tällöin korostuu myös helposti saavutettavien palvelujen merkittävyys.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointia on tarkennettu aiemman lausunnon mukaisesti kaavaselostukseen ympäristöterveysvaikutusten osalta. Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä, mukaan lukien suunnittelu- ja rakentamismääräykset, on ajantasaistettu ja niissä on hu-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan maakuntakaavan tulee perustua selvityksiin koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Koska Kainuun pohjavesiselvityksen laatiminen on kesken, teeman tarkistaminen maakuntakaavoituksen osalta siirtyy siihen saakka, kun selvityksen tiedot on saatavilla koko Kainuun alueelta.</p> <p>Pohjaveden suojelua koskevat tärkeimmät säädökset sisältyvät ympäristönsuojelu- ja vesilakiin sekä lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä on säädetty pohjaveden pilaantumiskiellosta. Erilaisten toimintojen edellytyksiä suunniteltaessa tulee myös erityislainsäädäntö ottaa huomioon ko. alueella olevan kaavoitustilanteen lisäksi.</p>

<p>mioitu myös ihmisiin kohdistuvat ympäristö- ja terveysvaikutukset. Maakuntakaavamääräyksillä edistetään terveellistä ja turvallista ympäristöä, jonka suunnittelussa huomioidaan vaikutukset asutukseen.</p> <p>Esimerkiksi mahdolliset terveyteen kielteisesti vaikuttavat toiminnot on pyritty sijoittamaan siten, että haitalliset ympäristöterveysvaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi tai ne voidaan hallita muulla tavoin. Vastaavasti asukkaiden terveyttä ja viihtyvyyttä lisäävät laajat virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet, kun virkistysalueita on sijoitettu myös taajamien yhteyteen. Meluvaikutuksia vähennetään, kun kaavassa osoitettavien melualueiden käyttöä rajoitetaan melulle herkkien toimintojen osalta.</p> <p>Kaavaselostuksessa todetaan maakuntakaavoituksen pohjavesiteeman tarkistamisen siirtyvän siihen asti, kunnes kesken olevan Kainuun pohjavesiselvityksen tiedot ovat saatavilla. Kuitenkin pohjavesiselvityksen mukaisesti uudelleen määritetyt pohjavesialueet tulisi huomioida vaihemaakuntakaavassa jo niiltä osin, kun ne on ajantasaistettu uuden luokituksen mukaisiksi. Hyvälaatuisen pohjaveden saanti on turvattava myös jatkossa koko Kainuun alueella eikä maankäytön suunnittelulla tule vaarantaa vedenhankinnan kannalta tärkeitä alueita.</p> <p>Muutoin ei Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymällä ole huomautettavaa Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 kaavaehdotukseen.</p>	
<p>Kajaanin kaupunki</p>	
<p>Kajaanin kaupungin kaavaehdotuksesta jättämä lausunto (KH 27.8.2019 § 159) on suurimmalta osin otettu huomioon maakuntakaavassa. Vaihemaakuntakaavan 2030 kaavaehdotusta koskeviin lausuntoihin annetuissa vastineissa on esitetty Kajaanin kaavaehdotuksesta jättämän lausunnon mukaiset muutokset kaavaehdotukseen.</p> <p>Kajaanin kaupunki korostaa ja täydentää lausuntoaan koskien Jormualla valtatie 5 läheisyydessä kaavaehdotuksessa ek- merkinnällä osoitettu aluetta Tyynelä (KaivNro 5490). Kyseisellä kaivostoimintaan tarkoitettulla alueella ei ole toistaiseksi käynnissä olevaa kaivostoimintaa. Kaivospiirejä koskevat päätökset ovat määräaikaisia. Kajaanin kaupunginhallitus on antanut 9.10.2018 (182 §) lausunnon Tyynelän kaivosluvan jatkoaikahakemuksesta sekä yleisiä ja yksityisiä etuja koskevien määräysten tarkistamisesta.</p> <p>Lausunnon mukaisesti jatkolupahakemuksesta ilmenneiden puutteiden</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Tyynelän kaivosalue osoitetaan voimassa olevassa Kainuun kokonaismaakuntakaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020) kohdemerkinnällä ek kaivos-toimintaan tarkoitetuksi alueeksi. Maakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009.</p> <p>Tyynelän kaivospiirin alue, kokonaispinta-ala 79,85 ha, rajoittuu Kajaanin kaupungin ja Paltamon kunnan rajan sekä valtatie 5 ja Kajaani-Kontiomäki radan rajaaman alueen sisäpuolelle. Valtatie 5 liikenne kaivospiirialueen kohdalla on noin 6100 ajoneuvoa/vrk, josta raskasta liikennettä on noin 430 ajoneuvoa/vrk (v. 2018). Kajaani-Kontiomäki radalla liikkuu tavarajunien lisäksi arkipäivisin 8 henkilöjunavuoroa/vrk.</p> <p>Maakuntakaavassa merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset</p>

johdosta kaupunki ei puolla jatkolupahakemusta, koska riittäviä selvityksiä yhteis- ja kokonaisvaikutuksista ei ole tehty. Maakuntakaavaehdotuksessa kaavamerkintää ek on täydennetty suunnittelumääräyksessä seuraavasti: ”Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä. Tyynelän alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on turvattava asumisen ja ympäristön olosuhteet.”

Kajaanin kaupungin näkemyksen mukaan Tyynelän kaivostoiminnalle tarkoitettu alue sijoittuu liian lähelle Jormuan olemassa olevaa asutusta. Kaivostoiminta voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia asukkaiden elinympäristöön ja Jormuan kylän vetovoimaan. Kajaanin kaupunki esittää EK, ek -merkinnän poistamista Kainuun maakuntakaava 2030 Tyynelän kaivospiirimerkinnän kohdalta.

Kajaanin kaupungilla ei ole muuta lausuttavaa Kainuun maakuntakaava 2030 kaavaehdotuksesta.

on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: ”Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitettun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.

Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.

Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoita kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.

Vaihemaakuntakaavassa annetulla Tyynelän kaivosalueen merkintään liittyvällä maakuntakaavamääräyksellä turvataan asumisen ja ympäristön olosuhteet.

Kaivosviranomaisen on kaivoslain (621/2011) perusteella hyväksynyt Kajaanin Tyynelän (KaivNro 5490) kaivoslupahakemuksen 9.9.2019 (Lupatunnus KL2018:0004). Kaivosviranomaisen päätöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä (kaivoslaki 45 § ja 48 §); hakijan esittämiä perusteluja kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi voidaan pitää perusteltuna ja suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle (kaivoslaki 68 §). Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvät yksityiskohtaiset kaivos-

	<p>viranomaisen lupamääräykset esitetään em. kaivosluvassa.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ek ja kaivosviranomaisen hyväksymä kaivoslupa eivät sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista ko. alueella. Kaivosluvan lisäksi kaivostoiminta alueella edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p> <p>Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa muussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.</p>
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	
<p>Liikenne- ja viestintävirasto muistuttaa, että kaavoituksessa tulee huomioida rautatieliikenne ja sen mahdollisesti aiheuttama tärinä ja melu. Samoin tulee huomioida vaarallisten aineiden kuljetukset ja niiden riskit rautatiellä. Kaupunkisuunnittelussa tulee lisäksi ottaa huomioon radan ja muiden tieväylien risteämisen turvallisuuden varmistaminen sekä radan estevaikutukset.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavaselostusta täydennetään palautteessa esitettyjen näkökohtien osalta.</p>
Museovirasto	
<p>Museovirasto lausui kaavaehdotuksesta ennen sen nähtäville asettamista 29.8.2019, drno MV/33/05.02.00/2016. Liitto on ottanut Museoviraston lausunnossaan esille tuomat näkökannat huomioon, joten Museovirastolla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoonsa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
Pohjois-Pohjanmaan liitto	
<p><i>Saapunut nähtävilläoloajan jälkeen</i></p> <p>Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 ehdotuksen lausuntokierroksen vastineista käy ilmi, että osa Kainuun maakuntakaava 2020: merkinnöistä jää voimaan. Tällaisia Pohjois-Pohjanmaan liiton luonnosvaiheen lausunnossa esiin nostamia merkintöjä, joihin ei vaihemaakuntakaavassa 2030 esitetä muutoksia ovat mm. Luontomatkailun kehittämisalue Hossassa (Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa <i>Matkailun vetovoima-alue</i> -kehittämiskohde Olvassuolla (Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa mv-8 / Olvassuo). Tämä säilyttää jatkuvuuden maakuntien rajoilla näiden merkintöjen osalta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Palautteessa mainitut tieyhteydet säilyvät Kainuun voimassa olevan maakuntakaavan 2020 mukaisina.</p>

<p>Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020 on merkitty Manamansaloon johtavat tieyhteydet merkinnällä yhdystie (yt). Näitä Melalahdesta ja Kivesjärveltä Manamansaloon johtavia tieyhteyksiä ei ole merkitty nyt ehdotuksena nähtävillä olevalle kaavakartalle. Vaalan liityttyä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kyseiset tieyhteydet merkittiin Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavaan matkailullisista syistä. Nämä tieyhteydet säilynevät voimassa Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 voimaan tullessa, jotta matkailutieyhteys jatkuu maakuntien rajalla nykyiseen tapaan.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole muuta huomauttamista Kainuun vaihemaakuntakaava 2030: ehdotuksen julkisen kuulemisen aineistosta.</p>	
<p>Pyhäntä</p>	
<p>Kunnanhallitus toteaa, että Pyhännän kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 kaavaehdotukseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Sonkajärvi</p>	
<p>Sonkajärven kunnalla ei ole huomautettavaa Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 ehdotukseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Vieremä</p>	
<p>Vieremän kunnanhallitus toteaa, että Vieremän kunnalla ei ole huomautettavaa viimeisimmästä kaavaehdotuksesta eikä sen nähtäville asettamisesta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>YHDISTYKSET, YHTIÖT JA TUTKIMUSLAITOKSET</p>	
<p>Elias Lönnrot -seura ry</p>	
<p>Elias Lönnrot -seura ry on tutustunut Kainuun maakuntakaavaehdotukseen ja tukee Vienan reitti ry:n esitystä. Seura esittääkin seuraavia kommentteja ja täsmennyksiä:</p> <p>Vienan reitti on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas muinaismuistokohde ja -väylä</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa 2020 on osoitettu muinaismuistoväylä -merkinnällä Vienan reitti Suomussalmen kunnassa. Merkintä säilyy maakuntakaavan 2020 mukaisena eikä siihen osoiteta muutoksia vireillä olevassa vaihemaakuntakaavassa 2030.</p>

<p>Vaihemaakuntakaavan 2030 Maakuntakaavaselostuksen kohdassa 6.1.5. (s.120) muinaisjäänöksiä koskevassa yleismääräyksessä sanotaan: "Kainuun maakuntakaavassa 2020 on osoitettu tiedossa olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetut kiinteät muinaisjäänökset. Muinaisjäänöksiä koskevat maakuntakaavamerkinnot ja määräys kumotaan sillä niiden ajantasaisuus muuttuu eikä muinaisjäänösten arvoluokitteluun ole selkeää valtakunnallista ohjeistusta.</p> <p>Maakuntakaavamerkinnot kumoaminen ei vaikuta kohteiden suojelustatukseen, sillä Muinaismuistolaki suojelee kiinteät muinaisjäänökset automaattisesti ilman erillistä päätöstä. Vaikka muinaisjäänöstä ei ole merkitty vaihemaakuntakaavaan tai muihin kaavoihin on muinaismuistolain mukainen suojelu voimassa. ”</p> <p>Elias Lönnrot -seuran näkemyksen mukaan reitti tulisi osoittaa Kainuun vaihemaakuntakaava 2030:ssa Kainuun maakuntakaava 2020:n mukaisesti, sillä reitin kulttuurihistoriallinen arvo ja sen merkitys on poikkeuksellisen suuri myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti, ei yksinomaan maakunnallisesti.</p> <p>Ainoa Kainuussa sijaitseva muinaismuistolailla suojeltu kansainvälisesti merkittävä ja kulttuuri-historiallinen muinaismuistoväylä on juuri Vienan reitti, joka kulkee valtakunnan rajalle ja sieltä Vienan Karjalaan. Kun reittiä kehitetään yhteistyössä myös Vienan Karjalassa, sen kansainvälinen arvo tulee myös korostumaan. Vienan reitillä on näin ollen Kainuun muinaismuistokohteidenjoukossa erityinen asema.</p> <p><i>Elias Lönnrot -seura esittää, reitti osoitetaan vaihemaakuntakaava 2030:ssa Kainuun maakunta-kaava 2020:n mukaisesti.</i></p>	
<p>Puromyllyihin esitetään lisättäväksi Rautiaisen mylly</p> <p>Suomussalmella on valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden luettelossa osoitettu neljä puromyllyä. Vienan reitin varrella on Vuokin kyläläisten talkoilla ja maanomistajien panostuksella 1990-luvun lopulla kunnostama Rautiaisen puromylly, jonka historia ulottuu 1700-luvullesaaakka. Mylly, savusauna, purosilta, hautamerkki, nuotiopaikka, laavu ja käymälä muodostavat ainutlaatuisen historiallisen kokonaisuuden, joka on Vienan reitti ry:n kävely- ja kulttuuri-tapahtumien keskuspaikka kesällä ja talvella.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa 2020 on osoitettu muinaismuistoväylä -merkinnällä Vienan reitti Suomussalmen kunnassa. Rautiaisen mylly kuuluu Vienan reittiin (Lähde: Muinaisjäänösrekisteri). Merkintä säilyy maakuntakaavan 2020 mukaisena eikä siihen osoiteta muutoksia vireillä olevassa vaihemaakuntakaavassa 2030.</p>

<p><i>Lönnrot -seura esittää, että Vienan reitillä sijaitseva Rautiaisenmylly lisätään puromyllyjen luetteloon.</i></p>	
<p>Karelianismin kohteita esitetään täydennettäväksi</p> <p>Arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden joukkoon on sisällytetty karelianismin kohteet. Kainuussa näitä kohteita on luetteloitu kaksi: Turjanlinna (Suomussalmi) ja Lapinsalmen pihapiiri (Kuhmo). Kainuu ja erityisesti Kajaani ovat Kalevala-epoksen synnyinkehto ulottuneena Vienan Karjalan runokyltiin. Kalevala-eepos ja Lönnrot ovat karelianismin ydintä. Suomussalmen vienalaiset kylät, Murhinsalon suojelualue ja Vienan reitti muodostavat historiallisen kokonaisuuden, jota kautta avautui karelianistien portti Vienan Karjalaan. Reittiä ovat kulkeneet monet merkittävät kieli- ja kansatieteilijät ja karelianistit, kuten Sjögren, Fellman, Lönnrot, Castren, Borenius, Genets, Berner, Ervasti, Europaeus, Juvelius, Inha, Karjalainen, Kianto, ym.</p> <p><i>Lönnrot-seura esittää, että Vienan reitti sekä siihen elimellisesti liittyvät Suomen puolen vienankarjalaiset kylät (Kuivajärvi-Hietajärvi) ja Murhinsalon suojelualue nimetään karelianismin kohteiksi.</i></p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden joukkoon kuuluvat karelianismin kohteet, Turjanlinna (Suomussalmi) ja Lapinsalmen pihapiiri (Kuhmo), perustuvat valtioneuvoston päätökseen 22.12.2009 valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Palautteessa esitetty muutos on mahdollista tuoda esille, kun valtakunnallisesti arvokkaita kohteita tarkistetaan.</p>
<p>Vienan reittiä esitetään arkeologisesti merkittäväksi kulttuuriperintökohdeksi</p> <p>Maakuntakaavaselostuksessa todetaan (s. 121): ”Vaihemaa- ja kulttuuriperintökohteilla tarkoitetaan 1800-luvulle ja 1900-luvun alkuun sijoittuvia jäännöksiä.”</p> <p>Vienan reitin, historiallisen kauppa- ja kulttuuritien, vilkkain kulku ja käyttöaste sijoittuvat samalle ajanjaksolle. Arkeologisia tutkimuksia reitillä on toistaiseksi tehty vähän. Vienan reitti onkin tarkoitus liittää valtakunnallisesti arvokkaiden arkeologisten kohteiden joukkoon.</p> <p><i>Lönnrot-seura esittää, että Vienan reitti merkitään maakuntakaavassa myös arkeologisesti merkittäväksi kulttuuriperintökohdeksi.</i></p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa 2020 on osoitettu muinaismuistoväylä -merkinnällä Vienan reitti Suomussalmen kunnassa. Merkinnällä on osoitettu tiedossa olevat valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävät muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetut arkeologiset kulkureitit. Merkintä säilyy maakuntakaavan 2020 mukaisena eikä siihen osoiteta muutoksia vireillä olevassa vaihemaa- ja kulttuuriperintökohteiden kaavassa 2030.</p>
<p>Kulttuurihistoriallisiksi kohteiksi esitetään myös Kuivajärven tsasouna ja Domnan pirtti</p> <p>Maakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet tai alueet, niihin sisältyvät yksittäiset kohteet ja kulttuurihistorialliset arvot on kuvattu maa-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Palautteessa esitetyt kohteet kuuluvat Kainuun vienalaiskylät kokonaisuuteen, joka on osoitettu Kainuun vaihemaa- ja kulttuuriperintökohteiden kaavassa 2030 valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue -merkinnällä.</p>

<p>kuntakaavan taustaselvityksissä: Suomussalmelle on listattu 26 kohdetta, mm. <i>Vuokin kirkko</i> ja <i>Ämmänsaaren tsasouna</i>. Listalta puuttuvat kuitenkin <i>Kuivajärven tsasouna</i> ja <i>Domnan pirtti</i>. Ne liittyvät oleellisesti Suomen viimeisten vienankarjalaisten kylien arkkitehtoniseen perinteeseen.</p> <p><i>Lönnrot-seura esittää, että maakunnallisesti arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden joukkoon lisätään myös Kuivajärven tsasouna ja Domnan pirtti.</i></p>	
<p>Poikkeuksellisen arvokkaiksi kyläalueiksi esitetään kyläparia Kuivajärvi-Hietajärvi</p> <p>Maakuntakaavassa esitettävien kylien merkitsemisperusteissa mainitaan kohta <i>"E. Poikkeuksellisen arvokas kyläalue"</i> (esim. valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä maisema-alue ja/tai arvokas luontokohde). Kyläluetteloon ei kuulu vienankarjalainen kyläpari <i>Kuivajärvi-Hietajärvi</i>, joka on ainoa vielä elävä vienalainen kyläkokonaisuus Suomessa.</p> <p><i>Lönnrot-seura esittää, että kylien joukkoon lisätään Kuivajärvi-Hietajärvi.</i></p> <p><i>Valtakunnallinen maisemateko 2017</i></p> <p>Vienan reitille on myönnetty valtakunnallinen <i>Vuoden maisemateko</i>-palkinto 2017. Opetusministeriön, ympäristöministeriön ja Maa- ja kotitalousnaisten yhdessä myöntämä tunnustus on osoitus arvokkaasta työstä kulttuuriympäristön hyväksi Vienan reitillä.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Merkinnällä at kylä osoitetaan maakuntakaavassa aluerakenteen näkökulmasta keskeisiä kyläalueita, joiden lähiympäristöä voidaan pitää erityisen suotuisana virkistykseen, elinkeinojen ja asumisen alueina. Muut maaseutualueet täydentävät ja tukevat maakuntakaavassa osoitettua kyläverkostoa. Kylän tai paikannimi (esim. Jonkeri) merkinnällä esitetään pohjakarttamerkintänä haja-asutusluonteiset kylät, joilla on merkitystä kyläverkoston vakituiseen tai vapaa-ajan asumisen tai identiteetin kannalta. Kuivajärvi-Hietajärvi lisätään pohjakarttamerkintänä vaihemaakuntakaavaan.</p>
<p>Finavia Oyj</p>	
<p>Kajaanin lentoaseman LL-alueen laajuus on päivitetty Finavian esittämällä tavalla. Alueen suunnittelumääräyksen mukaan lentoaseman ydintoimintojen kehittämismahdollisuuksille ja matkustaja- ja rahtiterminaaleille tulee varata riittävästi tilaa yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Suunnittelumääräyksessä on myös todettu, että lentoesteiden korkeusrajoitukset tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Finavia katsoo, että LL-alueen suunnittelumääräystä tulee muuttaa siten, että maininta puolustusvoimien helikopteritoimintojen kehittämismahdollisuuksista poistetaan tarpeettomana.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Kaavaehdotusta muutetaan palautteessa esitetyllä tavalla.</p>
<p>Kajaanin lentoaseman L_{den} 55 dB ylittävä lentokonemelualue on maakun-</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p>

<p>takaavaehdotuksessa Finavian esityksestä päivitetty uusimman laaditun ennusteen (siviili- ja sotilasliikenne vuonna 2040) mukaiseksi. Lentokonemelualueen laajuus on aiempaa ennustetta pienempi johtuen muutoksista puolustusvoimien varautumisessa. Lentokonemelualue on kuvattu kaavakartalla Finavian edellyttämällä aaltoviivamerkinällä. Lentokonemelualueen suunnittelumääräyksessä todetaan, että alueelle ei tule suunnitella tai osoittaa melulle herkkiä toimintoja ja että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava valtioneuvoston ohjearvot.</p> <p>Finavia katsoo, että suunnittelumääräys on tarkoituksenmukainen, mutta toteaa, että aluetta koskevissa kuvauksessa ja määräyksissä on suositeltavaa käyttää termiä lentokonemelualue lentomelualueen sijaan.</p>	<p>Maakuntakaavaselostusta muutetaan palautteen perusteella.</p>
<p>Lentoliikenteen turvallisuuden edellyttämät esterajoituspinnot on esitetty maakuntakaavaehdotuksen liitekartalla. Finavia suosittelee alueen kuvaamiseksi seuraavaa tekstiä:</p> <p><i>Lentoliikenteen estevapaalla vyöhykkeellä rakennusten, rakenteiden ja laitteiden sekä kasvavan puuston ja muun kasvillisuuden suurin sallittu korkeus vaihtelee sijainnista riippuen. Alueelle suunniteltavien ja toteutettavien rakennusten ja rakennelmien sijoittamisessa tulee huomioida ilmailulain (864/2014) 158 §:n vaatimukset. Vyöhykkeelle sijoitettavista tavanomaista ja/ tai esterajoituspintaa korkeammista rakennushankkeista on neuvoteltava Liikenne- ja viestintäviraston kanssa.</i></p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan. Kaavaehdotusta muutetaan palautteessa esitetyllä tavalla.</p>
<p>Geologian tutkimuskeskus GTK</p>	
<p>Geologian tutkimuskeskuksella ei ole muistutettavaa 16.10. – 18.11.2019 nähtävillä olevaan Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 kaavaehdotukseen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Holiday Club Resorts Oy</p>	
<p><i>Saapunut nähtävilläoloajan jälkeen</i></p> <p>Näkemyksemme mukaan Hiekkahovia ei tulisi huomioida kaavassa maakunnallisesti arvokkaana kulttuurihistoriallisena kohteena. Kaavamerkintä voi vaikeuttaa koko alueen käyttöä ja kehittämistä tulevaisuudessa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava alueen tai kohteen merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurihistoriallisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava museoviranomaiselle tilaisuus antaa lausunto. Maakuntakaavamerkinnästä ja</p>

	<p>suunnittelumääräyksestä huolimatta arvokkaissa kohteissa voidaan ottaa huomioon muuttuvat kehittämistarpeet tulevaisuudessa.</p> <p>Kulttuuriympäristö kuuluu siihen maakuntakaavan sisältöön, jonka valtakunnallinen tai maakunnallinen merkitys voi olla alueellisesti varsin tarkkaankin rajattu ja pienialainen. Kainuun maakunnallisesti arvokkaat rakennushistorialliset kohteet -selvityksen (2018) mukaan Hiekkahovi on modernina suomalaisena puuarkkitehtuuria edustavana vapaa-ajan rakennuksena maakunnallisesti arvokaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden luettelossa. Vaihemaauntakaavassa esitetty Hiekkahovia koskeva maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen -kohdemerkintä rajautuu siis ensisijassa Hiekkahoviin rakennuksena.</p>
<p>Kainuun luonnonsuojelupiiri ry</p>	
<p>Jätimme 29.8.2019 lausunnon tuolloin nähtävillä olleesta versiosta Kainuun vaihemaauntakaavan 2030 kaavaehdotuksesta ja toistamme nyt siinä esittämämme näkemykset ja muutosesitykset pääosiltaan. Harmittelemme sitä, ettei Kainuun Liitto ole juuri lainkaan pyrkinyt toteuttamaan esittämämme muutosehdotuksia, vaan pääasiassa pitänyt tuolloin esillä olleen ehdotuksen entisessä muodossa, lähes sellaisenaan. Syntyy jopa käsitys, ettei ole haluttu edes selvittää tai perehtyä esittämiimme näkökohtiin, vaan ratkaistu asiat teknis- ja juridisluontoisesti pelkäästään voimassa olevaan lainsäädäntöön, kaavoitusta ohjaavaan säädöksiin ja elinkeinoelämän etuun vedoten.</p> <p>Kaavaehdotuksessa ei näy ekologisesti kestävä kehityksen, ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden nopean köyhtymisen edellyttämää uutta tilanteenarviointia ja tulevien muutostarpeiden ennakoitua Kainuun osalta, mitä maakunnallisena luonnonsuojelujärjestönä edellyttämme. Erityisesti tämä näkyy uusien kaivoshankkeiden ja turvetuotantohankkeiden kritiikittömänä edistämisyrittämisinä jo ennen kuin ne ovat päässeet edes selvitysvaiheeseen. Biotälouden (mm. turvetuotanto sekä uusi sellutehdas ja sen infrastruktuuri, liikenteen lisääntyminen ja metsien hakkuumäärien lisääntyminen) vaikutukset muuttuvaan ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen on aika köykäisesti arvioitu.</p> <p>Monimuotoisuuden häviämisen pysäyttäminen on ilmaston muutoksen ohella suurin ympäristöongelma. Kainuussa on yhä suojelun arvoisia, biodiversiteetiltaan arvokkaita metsä/suokokonaisuuksia, joita erityisesti luonnonsuojelujärjestöt ovat toistuvasti esittäneet suojeltavaksi. Viimeisin esitys on toimitettu Metsähallitukselle ae -suunnitelman päivitykseen. Näistä on</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun maakuntakaavan tarkistamisen lähtökohtana on ollut Kainuun voimassa oleva maakuntakaavoitus, lainsäädäntö sekä valtakunnallisten, maakunnallisten ja paikallisten maankäytön intressien yhteensovittaminen.</p> <p>Maakuntakaavan vaikutusten arviointi toteutetaan sillä tarkkuudella, jota maakuntakaava yleispiirteisenä alueidenkäytön suunnitelmana edellyttää. Arvioinnissa keskitytään kaavan merkittäviin välittömiin ja välillisiin vaikutuksiin.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitettavat suojelumerkinnot perustuvat valtakunnallisiin ja maakunnallisiin päätöksiin.</p>

<p>poimittavaksi kohteita myös maakuntakaavaan.</p>	
<p>Kainuun hiljaiset ja luonnonrauha-alueet on selvitetty, mutta harmiksi valtaosa niistä ei ole kuitenkaan päätyneet kaavaan, vaan ainoastaan matkailullisesti merkittävät kohteet. Talaskankaan osalta matkailullisesti merkittävä luonnonrauha-aluemerkintä on ristiriidassa tuulivoimatuotannon (melu ja maisemahaitta) kanssa, sillä suunniteltu Murtomäen tuulivoimapuisto on aivan kiinni hiljaisessa alueessa. Talaskankaan luonto-, luonnonrauha- ja matkailuarvoja ei tule heikentää.</p> <p>Jonkerinjärvi, Kuhmossa itärajan läheisyydessä, on perusteltua merkitä hiljaiseksi alueeksi. Lentuaseura on tätä Kainuun liitolle esittänyt. Tämä järvi on ainutlaatuisen hieno erämaajärvi, jonka rannoilla on arvokkaita luonnontilaisia soita ja metsiä, jotka ovat monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita. Jonkerinjärvi ja sen rannat tarvitsevat suojelua.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa (2016) -selvityksen mukaan Kainuun pinta-alasta 56 % (yht. 13 802 km²) on potentiaalista hiljaista aluetta. Kaavan laadinnalle asetettujen tavoitteiden perusteella potentiaalisia luonnonrauha-alueita on arvioitu suhteessa jo toteutuneisiin suojelualueisiin, joiden luontomatkailullinen merkitys on tunnistettu (Kainuun matkailustrategia, 2018). Maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty luontomatkailun kannalta merkittävimmät potentiaaliset luonnonrauha-alueet. Muita potentiaalisia hiljaisia alueita on mahdollista huomioida ja kehittää eri maankäyttötarpeet huomioiden paikallisesti merkittävänä luonnonrauha-alueina esimerkiksi luontomatkailun tarpeisiin.</p> <p>Valtioneuvosto on antanut meluntorjunnasta ohjeita, asetuksia ja meluntorjuntaa sivuavia säännöksiä, joilla on merkitystä maakuntakaavassa osoitettujen luonnonrauha-alueiden toteutumiseen ja niiden melutasoon. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) on tullut voimaan 1.1.1993. Päätöstä sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Valtioneuvoston päätöksessä määritetään melutason ohjearvoista (A-painotettu ekvivalenttitaso LAeq) ulkona. Luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä. Meluntorjuntaa koskevia määräyksiä on annettu esimerkiksi valtioneuvoston asetuksessa tuulivoimalojen ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015). Asetus määrittää melutason, jota tuulivoimatoiminnasta aiheutuva melupäästö ei saa ulkona ylittää päivä- ja yöaikaan.</p>
<p>Suomussalmen maiseman- ja luonnonsuojelun sekä luontomatkailun kannalta tärkeät Syväjärvenkangas, Ruunasärkkä, Jumalissärkkä ja Hoikasärkkä tulee merkitä sekä suojelukohteiksi että luontomatkailun kehittämis-kohteiksi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Palautteessa esitettyjen alueiden suojeluperusteita, luontomatkailun kehittämistavoitteita ja toteuttamisen edellytyksiä on arvioitu yhteistyössä ympäristöhallinnon ja Suomussalmen kunnan kanssa. Alueiden osoittamisen perusteisiin maakuntakaavassa liittyy epävarmuutta. Kohteilla, jotka olisi tarkoitus suojella luonnonsuojelulain nojalla, tulee täytyä LSL 10 §:n mukaiset perustamisedellytykset.</p>
<p>Suojelualueista toivomme, että maakuntaliitto huomioi SL-, S- ja Luo-kohteissa isotöisen SuoMaasuojeluesityksen kohteet, koska pääosa esitykseen otetuista kohteista ovat arvoiltaan maakunnallisia tai valtakunnallisia.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavassa osoitettavat suojelumerkinnot perustuvat valtakunnallisiin ja maakunnallisiin päätöksiin. Aloitteessa esitetyt alueet eivät sisälly valtakunnalli-</p>

<p>Soidensuojelun täydennysohjelma tulee menemään eteenpäin ja Kainuun liiton tulee myös ennakoida tämä.</p>	<p>siin suojeluohjelmiin. SuoMaa -suojeluesityksen kohteita on arvioitu yhteistyössä ympäristöministeriön, Kainuun ELY-keskuksen ja Kainuun kuntien kanssa. Vaihemaakuntakaavassa osoitettavat suojelumerkinnät perustuvat valtakunnallisiin ja maakunnallisiin päätöksiin. Lausunnossa esitetyt alueet eivät sisällä valtakunnallisiin suojeluohjelmiin, eivätkä ne ole nousseet esille suojelukohteina maakunnallisissa selvityksissä, joten esitetyjä uusia suojelualueita ei osoiteta Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 suojelukohteena.</p> <p>Maakuntakaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. SuoMaasuojeluesityksen toteuttamiseen arvioidaan liittyvän huomattavia epävarmuustekijöitä. Tässä vaiheessa arvioidaan, että maakuntakaavan ko. alueita koskeva suojelualuevaraus saattaisi vaikeuttaa ko. alueiden ja niiden ympäristön muuta käyttöä.</p>
<p>SL-2-kohteet ovat kaikki valtion omistamia ja niiden suojelu pohjautuu soidensuojelun täydennysohjelmatyöryhmän esityksiin. Suojelu- ja huomiointipäätökset on tarkoitettu pysyviksi (ja tähän ovat sekä MMM että MH sitoutuneet). Esitetty 5 vuoden voimassaoloaika suojelumääräyksille on siksi huonosti harkittu ja tarpeeton. Suojelualueet tarvitsevat pidempi aikaista suojelua.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavan tarkistamisen soidensuojelualueita koskevien merkintöjen suunnittelumääräykset perustuvat mm. ympäristöministeriön maakuntakaava-merkintöjä ja -määräyksiä koskeviin ohjeisiin. Kaavaehdotuksessa ei ole esitetty merkintää SL-2, jonka suojelumääräyksellä on 5 vuoden voimassaoloaika.</p>
<p>Luo-merkintä olisi tärkeä työkalu osoitettaessa sellaisia luontokohteita, joilla on vähintään maakunnallista arvoa, mutta joiden suojelua ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi edistää vaikuttavammilla SL- ja S-varauksilla. On valitettavaa, että tärkeää työkalua halutaan käyttää vain yksittäisten lajien esiintymispaikkojen osoittamiseen ja huomiointiin. Luo-merkintöjen kumoaminen herättää kummastusta ja poistaminen tulee arvioida tarkasti ja ajan kanssa siihen on oltava erittäin hyvät perusteet.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Luo-merkinnällä on osoitettu maakuntakaavaehdotuksessa suojelualueiden ulkopuolella olevat <i>merkittävimmät</i> uhanalaisten kasvien ja hyönteisten esiintymisalueet. Merkinnät perustuvat Kainuun liiton julkaisuun, Kainuun uhanalaisimmat lajit (2017).</p>
<p>Yleisen virkistyksen ja terveyden edistämiseksi ulkoilureittejä ei tule poistaa mm. pyöräily/ulkoilu Oulujärven ympäri ja UKK -reitti Sotkamosta kaakkoon tulee säilyttää. Jälkimmäinen on osa valtakunnallista reittiä. Sama reitti on myös osa Euroopan (E10) kaukovaellusreittiä.</p> <p>Kainuun liiton mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueellista taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle ja muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Mutta sen lisäksi olisi huomioitava myös yhteiskunnan kokonaisuus, johon kuuluu oikeus elinvoimaiseen ja terveeseen elinympäristöön. Kyse on kestävästä kehityksestä, johon kuuluu taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden lisäksi ekologinen kestävyys.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun maakuntakaavan tarkistamisen lähtökohtana on ollut mm. voimassa oleva lainsäädäntö sekä valtakunnallisten, maakunnallisten ja paikallisten maankäytön tavoitteiden yhteensovittaminen. Maankäyttö- ja rakennuslaki antaa selkeät tavoitteet ja lähtökohdat maakuntakaavan laatimiselle. Kaavojen laadintaa ohjaavat lain yleinen tavoite (1 §) ja alueiden käytön suunnittelun tavoitteet (5 §). Lisäksi maakuntakaavalle on esitetty sisältövaatimukset (28 §), joihin on kaavaa laadittaessa kiinnitettävä erityisesti huomiota.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävät ohjeelliset ulkoilureitit. Vaihemaakuntakaavassa osoitetut muutokset perustuvat Kainuun</p>

	<p>kuntien ja Metsähallituksen kanssa käytyihin neuvotteluihin sekä maakuntakaavan tarkistamiselle asetettuihin tavoitteisiin osoittaa seudullisesti merkittävät reitistöt ottaen huomioon kysyntä ja ylläpidon varmistaminen. Vaihemaakuntakaavaehdotuksessa 2030 ei ole osoitettu muutoksia voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020:ssä osoitettuun UKK-reittiin Sotkamosta etelään, joka on osa Euroopan kaukovaellusreittiä (E10). Palautteessa esitettyä reittiä Sotkamosta kaakkoon välillä Pölyvaara - Hiidenportti on mahdollista kehittää paikallisenä reittinä.</p>
<p>Turvetuotanto</p> <p>Kainuun maakuntakaavan luonnosselostus kertoo, että Kainuun turvetuotantoalueista on tuotannossa tai tuotantokunnossa yhteensä 1 816 hehtaaria. Kainuun energiaselvitys (2014) nostaa turvetuotannon kokonaissuolan noin 2 300 hehtaariin vuoteen 2035 mennessä. Turvetuotannolla pyritään korvaamaan fossiilisia polttoaineita, vaikka turve ei ole uusiutuva energiamuoto ja sen päästövaikutukset ovat jopa kivihiihtä huonommat. Suomi on sitoutunut luopumaan turpeesta vuoteen 2040 mennessä, joten satsausta turpeeseen voi pitää ilmastonmuutoksen torjunnan ja siihen sopeutumisen kannalta vahingollisena. Turvetuotanto myös heikentää suoluonnon monimuotoisuutta.</p> <p>Tu-2-merkinnällä on edelleen osoitettu viisi suoaluetta. Näistä ainakin kolme (Kajaanin Syrjärahe-Iso Junnonsuo, Hyrynsalmen Kurkisuo, Sotkamon Pitämänsuo-Romeikonsuo) ovat ilmakehätulkinnan perusteella soina säilyviä ja melko helposti nykytilaa parempaan kuntoon ennallistettavia soita, jotka toimivat myös tärkeinä hiilivarastoina. Esimerkiksi Iso Junnonsuo on kasvillisuudeltaan maakunnallisesti arvokas suo. Esitämme uudemman kerran kaikkien edellä mainittujen soiden poistamista turvetuotannosta.</p> <p>Ristijärven Kivijärven ympäristöön esitetty S-2-varaus on erinomainen asia sekä se, että Raudansuo (Kajaani) on poistettu turvetuotantoalueista.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Turvetuotannon tarpeisiin tarkoitettujen maakuntakaavan aluevarausten määrä perustuu vuonna 2014 laadittuun Kainuun energiaselvitykseen ja arvioidun tulevaisuuden tarpeista.</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu alueen erityisominaisuutta kuvaavalla osa-aluemerkinnällä tu-2 lausunnossa esitetyt alueet, jotka ovat energiahuollon kannalta tärkeitä turvetuotantoon teknisesti soveltuvia, mutta joiden luonnontilaisuusluokka on 2 tai joiden osalta turvetuotannon käynnistäminen edellyttää aluekohtaisia lisäselvityksiä. Turvetuotannon käynnistäminen uusilla tuotantoalueilla edellyttää turvetuotannon käynnistämistä koskevien yleisten määräysten mukaisia suunnitelmia ja niihin liittyviä vaikutusten arviointeja.</p> <p>Alueille mahdollisesti kohdistuvasta turvetuotannosta säädellään ensisijaisesti ympäristönsuojelulaisissa. Ennen turvetuotannon sijoittamista näille alueille tulee selvittää mm. suon luonnontilan muutoksen merkittävyys.</p> <p>Turvetuotannon käynnistymiseen jollakin alueella vaikuttaa myös alueen maanomistusolot. Mikäli turvetuotantoa aiotaan sijoittaa muualle kuin turvetuottajan omistuksessa tai hallinnassa olevalle alueelle, se edellyttää turvetuottajan ja ko. alueen omistajan välistä sopimusta.</p>
<p>Kaivosten huomioiminen kaavaehdotuksessa</p> <p>Toistamme aikaisemmin esitetyt vaatimukset. Kaivosten merkitseminen kaavaan ei ole viisasta ennen kuin kaivos on saanut ympäristöluvan. Kaivosyhtiölle myönnetty oikeudet lisäävät korvausvaatimusten ja välimiesoikeudenriskiä, siinä tapauksessa, että kaivoshanke kariutuisi esimerkiksi ympäristöluvan. Lisäksi spekulatiiviset kaivosoikeudet vievät kiinteistöjen arvoa ja voivat haitata turhaan muita elinkeinoja jopa vuosikymmenien ajan.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.</p>

<p>Lisäisimme, että hankkeen taloudellinen kestävyys ja toteuttamiskelpoisuus kannattaa selvittää. Kaivostoimintaan liittyy erittäin hankalia ja pitkäaikaisia ympäristöriskejä, joista tarkemmin alla.</p> <p>Kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomioita kaivannaisjätteisiin, koska ne voivat aiheuttaa erittäin raskaita ja jopa vuosituhansia kestäviä ympäristöongelmia. Lainsäädäntö kieltää tällaiset vaikutukset, mutta kustannussyistä lakeja pyritään kiertämään.</p> <p>Kaavaehdotus ei ota mitään kantaa kaivannaisjätteisiin, eikä ehdotukseemme, että kaivosten jätealueille tehtäisiin erillinen merkintä, joissa toiminnan reunaehdot määriteltäisiin tarkemmin. Tämä on merkittävä puute kaavassa. Kainuun liiton mukaan kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Kuitenkin tällainen ennakoiti tulisi olla eräs maakuntakaavoituksen tehtävistä ja sen tulisi perustua pikemminkin varovaisuusperiaatteeseen kuin taloudelliseen lyhytnäköisyyteen ja taloudellisen edun maksimointiin.</p> <p>Kaivannaisjättemerkinnät kaavassa</p> <p>Ehdotamme, että kaavaan tehdään kaivosten jätealueille erillinen merkintä, jos liitetään seuraavat tiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Kaivannaisjätteen määrä ja laatu sekä jätteen stabilointiteknologia ii) Aika, jonka jälkeen alue palautuu muuhun käyttöön ja ympäristön pilaantuminen on pysyvästi estetty iii) Vakuudet, jotka kattavat jälkihoidon. Jätealueesta on vastuussa yhtiö tai viranomainen. <p>Kaavoittajan tulee huomioida kaivoshankkeiden vaikutukset ja ottaa oikeudenmukaisesti huomioon toiminnan ympäristö- ja terveysvaikutukset sekä muiden elinkeinojen, maan- ja kiinteistönomistajien oikeudet. Erityisesti kaavoittajan tulee kiinnittää huomioita kaivannaisjätealueisiin ja varmistaa merkinnöillä, että niistä ei tule alueelle lainvastaisesti vesiä pilaavia ongelmia pitkienkään aikojen kuluessa. Kaavahankkeelle tulee suorittaa kaivosten ja louhosten sekä niiden kanssa yhteisvaikutuksissa olevien toimintojen kanssa strateginen ympäristövaikutusten arviointi.</p> <p>Suunnittelumääräykset eivät ole järkeviä tai tarkoituksenmukaisia, vaan juridisesti arveluttavia.</p> <p>ek-m: "Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon mah-</p>	<p>Maakuntakaavan tehtävän ja luonteen mukaisesti merkinnät määrittävät alueiden käyttötarkoituksen yleispiirteisesti pääasiallisen käytön perusteella. Tiettyyn maankäyttöluokkaan kuuluva alue voi siten sisältää pääkäyttötarkoituksen lisäksi muutakin alueidenkäyttöä. Esimerkiksi kaivostoimintaan tarkoitettuun alueeseen voi sisältyä varsinaisen kaivostoiminnan alueen lisäksi siihen liittyviä apualueita kuten liikennealueita, toimistotiloja ja yhdyskuntateknisen huollon alueita.</p> <p>Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä.</p> <p>Maakuntakaavan tarkistamisen kaivostoimintaa käsittelevien merkintöjen suunnittelumääräykset perustuvat mm. ympäristöministeriön maakuntakaavamerkintöjä ja -määräyksiä koskeviin ohjeisiin.</p> <p>Maakuntakaavan vaikutusten arviointia ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus, joiden mukaan kaavaa laatiessa arvioidaan riittävässä määrin merkittävät vaikutukset mm. kasvi- ja eläinlajeihin sekä luonnon monimuotoisuuteen. Maakuntakaavan vaikutusten arviointi toteutetaan sillä tarkkuudella, jota maakuntakaava yleispiirteisenä maankäytönsuunnitelmana edellyttää.</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: "Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitettun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön".</p> <p>Kaivostoiminnasta säädellään ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ei sellaisenaan mahdollista kaivostoi-</p>
---	---

<p>dollisen kaivostoiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.”</p> <p>Merkinän voidaan katsoa pyrkivän laillistamaan kaivostoiminnan ympäristövaikutuksia toiminnan aikana ja sen jälkeen. Tässä ei ole perusteltu sitä mitä nämä vaikutukset voisivat olla laillisesti toiminnan päätyttyä, kun lain-säädäntö lähtee siitä, että esimerkiksi pinta- ja pohjavesivaikutuksia ei ole pitkienkään aikojen kuluttua. Suunnittelumääräyksen tulee päinvastoin ohjata kaivostoimintaa lailliseen suuntaan: ”Mahdollista kaivostoimintaa suunniteltaessa tulee rajoittaa ympäristövaikutukset mahdollisimman pieniksi toiminnan aikana ja sen päätyttyä ympäristöhaittoja ei saa tulla pitkän-kään ajan kuluttua. Alue on palautettava alkuperäiseen käyttöön soveltu-vaksi.”</p> <p>EK, ek ”Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toi-minnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyt-tyä.”</p> <p>Kaikilla alueilla kaivostoiminnan alkaminen ei ole varmaa, eikä kaavan tule ottaa tähän kantaa huomioiden kaivoslain ja vapaakauppasopimusten riskit. Vesi- ja maa-ainesvarat tavoitteissa (sivu 26) kerrotaan. ”Mahdollistetaan seudullisesti merkittävän kaivostoiminnan toimintaedellytykset Kainuussa haitalliset vaikutukset minimoiden ja yhteensovittaen muiden maankäyttö-tarpeiden kanssa.” Tavoitetta asetettaessa tulee tuntea toiminnan vaikutukset mukaan lukien pitkäaikaiset vaikutukset. Kaavatekstistä ei käy ilmi haittojen minimointia tai muiden tarpeiden huomioimista. Kaivostoimin-nan toimintaedellytykset eivät voi olla itsearvoinen tavoite, jos toiminta on ainakin pitkällä tähtäyksellä kestäväntä.</p>	<p>minnan harjoittamista alueella. Kaivostoiminta alueella edellyttää kaivoslupaa, mahdollisesti YVA-menettelyä, ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvalli-suuslupaa.</p>
<p>Talvivaara-Terrafame oy, Sotkamo, Kajaani, uusi laajennus, kaivosmine-raalialue, (ek-m)</p> <p>Toisin kuin merkinnän selityksessä väitetään kyseessä ei ole malmialue, vaan mahdolliset tuotannon tarvitsemat jätealueet. Kyseessä on mahdoli- sesti 24.9.1986 tehty kaivospiirihakemus, joka on siirtynyt Terrafamen hal- tuun. Jos GTK:n karttapalvelun merkintä on oikea, kyseessä olevan oikeuden voimassaolo tulee tarkistaa. Kyseessä on erittäin laaja alue, jonka käyttötarve on epäselvä. Esitetty merkintä kohdistuu siis noin 60 km laajui- seen kaivospiirin laajennusalueeseen, jolla on mahdollisesti voimassa ole- va kaivospiirihakemus, mutta ei kaivospiiriä tai kaivoslupaa. Lainvoimaisen Tukesin kaivospiirinkin saaminen on epävarmaa. Kyseisillä alueilla ei ole</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavamerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä. Maakun- takaavamerkintä on informatiivinen alueen erityisominaisuutta kuvaava osa- aluumerkintä. Kaavan osa-aluemerkintä on päällekkäismerkintä ja kyseessä olevien alueiden päämaankäyttömuoto on voimassa olevassa maakuntakaa- vassa maa- ja metsätalousvaltainen alue M. Näille M -alueille ei ole osoitettu laadittavana olevassa maakuntakaavassa muutoksia. Kaavan ek-m alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Maakuntakaavassa osoitetuil- le alueille on vireillä kaivospiiri tai kaivoslupahakemus. Alueiden mahdollinen toteutuminen edellyttää tarkempaa suunnittelua ja lupamenettelyä. Alueilla mahdollisesti tapahtuvasta kaivostoiminnasta säädellään ensisijaisesti kaivos-</p>

<p>YVA:a, eikä ympäristölupaa. Viime vuonna päättynyt YVA-prosessi ei käsittele kyseisiä alueita, joten ne eivät myöskään voine olla vireillä olevassa ympäristöluvassa. Kyseessä on pitkäaikaisilta vaikutuksiltaan kestävä ja spekulatiivinen hanke.</p> <p>Edelleen on todennäköistä, että Terrafamen enemmistö on siirtymässä ulkomaiseen omistukseen ja on nähtävissä tässä lausunnossa aiemmin mainittuja riskejä vapaakauppasopimuksien nojalla, mikäli hanketta pyritäisiin myöhemmin tarkistamaan. Toisaalta kaavoittajan ei tule ryhtyä omin päin maakunnan kannalta kestävämmien ja lakien kanssa suuressa ristiriidassa olevien ongelmajätteenkaatopaikkojen hyväksymiseen, kun alueilla ei ole lainvoimaisia lupia.</p> <p>Kyseinen laajennus ei sijaitse malmiesiintymän alueella. Tälle alueelle tulisi mahdollisesti kaivannaisjätteiden uusia sivukiven- sekä sekundäärikasojen kaatopaikkoja. Kyseisten jätteiden kaivannaisjätealueet on luokiteltu vaarallisten jätteiden eli ongelmajätteiden kaatopaikoiksi. Talvivaara-Terrafamen suunniteltujen jätteiden määrä yli miljardi tonnia. Kuten edellä kerrottu näillä jätteillä on vesistövaikutuksia jopa tuhansiksi vuosiksi. Jotta pinta- ja pohjavesivaikutuksia voitaisiin hallita, täytyy rakenteita korjata ja huoltaa säännöllisesti, sekä vesiä puhdistaa todennäköisesti kymmenien miljoonien vuosibudjetilla. Lisäksi nykyiset jätteiden kapselointisuunnitelmat edellyttävät, että jätealueilta poistetaan puusto kymmenen vuoden välein hyvin pitkiä aikoja.</p> <p>Talvivaara-Terrafamen lopullisten suunniteltujen jätealueiden kanssa kysymys on noin 50 metriä korkeista läjityksistä, joiden pinta-alat ovat kymmeniä neliökilometrejä. Nämä alueet olisivat pois muusta käytöstä ja edellyttäisivät jatkuvaa ylläpitoa sekä muodostaisivat jatkuvan riskin alapuolisille vesistöille ja ympäröiville alueille. Jätteiden pitkäaikaishuoltoon ei ole varauksia. Ne lankeavat ainakin pidemmällä aikavälillä lähiyhteisöjen taakaksi. Kaatopaikka-alueen valuma-alue laskee lialmen reitille. Terrafamen kaatopaikkojen vaikutusalueeksi tulisi siten kokonainen uusi vesistöreitti.</p> <p>On myös huomattava, että Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on peruuttanut Kolmisoppijärveen suunnitellun louhoksen osan, eikä tälle ole annettu uudelleen ympäristölupaa. Siten on erittäin epäselvää, mistä kyseisille jätealueille tuleva malmi tulisi.</p>	<p>laissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ei sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista alueella. Kaivostoiminta alueella edellyttää kaivoslupaa, mahdollisesti YVA-menettelyä, ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuussulua.</p>
<p>Mondo Minerals oy:n talkkilouhokset</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Tyynelän kaivosalue osoitetaan voimassa olevassa Kainuun kokonaismaakun-</p>

Kainuun talkkimineralisaatiolle vaikuttaa olevan yhteistä seuraavat haitta-aineet: raskasmetalleista erityisesti nikkeli, arseeni ja mustaliuskeen haitta-aineet sekä kuituiset mineraalit, kuten tremoliittiasbesti.

Näistä talkkilouhoksista seuraa merkittäviä nikkelin ja arseenin vesipäästöjä, jotka pilaavat kaloja ja sedimenttejä. Suljetun Lahnaslammen louhoksen nikkeli- ja arseeni näkyvät Nuasjärven sedimenteissä. Arseeni on erityisesti biologisesti kertyvä aine. Pilaantuneet sedimentit voivat edelleen aiheuttaa haitta-aineiden leviämistä vesistöjen ravintoketjuissa. Mondo Minerals ja sitä edeltävät yhtiöt ovat pitäneet hallussaan alueita malminetsintä- ja kaivosoikeuksien vuosikymmeniä. Menettelyt ovat estäneet alueiden muuta käyttöä ja kehitystä.

Seuraavana arviot yksittäisistä louhoshankkeista:

1. Tyynelä, Kajaani, ek-varaus

Tyynelän alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää. Hankkeella ei tietävästi ole ympäristölupaa, eikä ympäristövaikutusten arviointia. Ilman näitä kaivosmerkintää ei kannata edes harkita. Hanke vaikuttaa spekulatiiviselta ja epävarmalta. Alueen mineraaleissa on todennäköisesti arseenia ja raskasmetalleja, jotka aiheuttavat vesistöhaittoja. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaista haittaa alapuoliselle vesistölle ja pohjavesille. Vesistövaikutusten piiriin kuuluu Oulujärveen laskeva Pohjajoki, jolla on erittäin arvokas luontainen taimenkanta. Kaivoksen tulo heikentäisi purotaimenen elinolosuhteita ja esiintymistä. Tämä paikallinen purotaimen on tieteellisestikin arvokas. Lisäksi tämän yhteydessä on välttämätöntä selvittää luontodirektiivin suojeleman raakun eli jokihelmisimpukan esiintyminen alueen valuma-alueella. Tyynelän alueella ja sen valuma-alueella Pohjajoella on myös monenlaisia muita arvokkaita luontoarvoja.

Hankkeen mineraaleissa todennäköisten asbestimineraalien vaikutuksia ei ole selvitetty. Vaikutukset voivat ulottua naapurikiinteistöille. Kaivoksen haittojen vaikutuspiirissä on asuntoja ja muuta kylän toimintaa, joita kaivos haittaisi merkittävästi. Toiminnan melu-, pöly- ja värinävaikutukset haittaisivat läheisiä asuin- ja kiinteistöjä.

Tyynelän kaivosalueen ek -varaus sijaitse 5-tien itäpuolella aivan Jormuan kylän vaikutuspiirissä ja tuleva kaivos vaikuttaa alueen asuinviihtyvyyteen, kylän kehittämiseen ja elinvoimaan ja etenkin ympäristön luonnontilaan. Pohjajoelle on rakennettu asutusta vahvasti koko 2000-luvun ajan. Ek-merkinnän poisto auttaisi turvaamaan puhtaan, viihtyisän ja terveellisen

takaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020) kohdemerkinnällä ek kaivos-toimintaan tarkoitetuksi alueeksi. Maakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009.

Tyynelän kaivospiirin alue, kokonaispinta-ala 79,85 ha, rajoittuu Kajaanin kaupungin ja Paltamon kunnan rajan sekä valtatie 5 ja Kajaani-Kontiomäki radan rajaaman alueen sisäpuolelle. Valtatie 5 liikenne kaivospiirialueen kohdalla on noin 6100 ajoneuvoa/vrk, josta raskasta liikennettä on noin 430 ajoneuvoa/vrk (v. 2018). Kajaani-Kontiomäki radalla liikkuu tavarajunien lisäksi arkipäivisin 8 henkilöjunavuoroa/vrk.

Maakuntakaavassa merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: ”Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitettun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.

Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.

Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoita kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan

<p>asuinympäristön sekä Pohjajoen arvokkaan taimenkannan ja muiden luontoarvojen säilymisen.</p>	<p>myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Vaihemaakuntakaavassa annetulla Tyynelän kaivosalueen merkintään liittyvällä maakuntakaavamääräyksellä turvataan asumisen ja ympäristön olosuhteet.</p> <p>Kaivosviranomaisen on kaivoslain (621/2011) perusteella hyväksynyt Kajaanin Tyynelän (KaivNro 5490) kaivoslupahakemuksen 9.9.2019 (Lupatunnus KL2018:0004). Kaivosviranomaisen päätöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä (kaivoslaki 45 § ja 48 §); hakijan esittämiä perusteluja kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi voidaan pitää perusteltuna ja suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle (kaivoslaki 68 §). Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvät yksityiskohtaiset kaivosviranomaisen lupamääräykset esitetään em. kaivosluvassa.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ek ja kaivosviranomaisen hyväksymä kaivoslupa eivät sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista ko. alueella. Kaivosluvan lisäksi kaivostoiminta alueella edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p> <p>Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.</p>
<p>Jormuan ofioliitti tulisi suojata kaavalla. Tämä noin 1 950 miljoonaa vuotta vanha merenpohja on tiettävästi vanhin paikka maailmassa, missä meren pohjan kerrostumien poikkileikkaus on selkeästi nähtävillä. Kaavamerkintä tulee olla sellainen, että se ohjaa alueen hakemista maailmanperintökohteeksi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Jormuan ofioliittikompleksi koostuu kahdesta 1–4 km leveästä ja yli 25 km pitkästä tektonisesta, arkeaisen pohjan ja Kalevan ylityöntölaattojen sekaan työntyneestä kalliolohkosta. Jormuan ofioliittikompleksin suojaamiseen kaavalla maakuntakaavoituksen yhteydessä liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä.</p> <p>Luonnonsuojelulain 23 §:ssä säädetään luonnonmuistomerkeistä. Puu, puuryhmä, siirtolohkare tai muu niitä vastaava luonnonmuodostuma, jota sen kauneuden, harvinaisuuden, maisemallisen merkityksen, tieteellisen arvon tai muun vastaavan syyn vuoksi on aihetta erityisesti suojella, voidaan määrätä rauhoite-</p>

	<p>tuksi luonnonmuistomerkiksi. Muualla kuin valtion maalla päätöksen luonnonmuistomerkinnän rauhoittamisesta tekee kunta. Esimerkkikohta tai -alue Jormuan ofioliittikompleksista on mahdollista esittää säilytettäväksi luonnonmuistomerkinnä.</p>
<p>2. Jormua, Kajaani ek</p> <p>Alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää. Hankkeella ei tiettävästi ole ympäristölupaa, eikä ympäristövaikutusten arviointia. Ilman näitä kaivosmerkintää ei kannata edes harkita. Hanke vaikuttaa spekulatiiviselta. Alueen mineraaleissa on todennäköisesti arseenia ja raskasmetalleja, jotka aiheuttavat vesistöhaittoja. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaisista haittaa alapuoliselle vesistölle ja pohjavesille. Hankkeen mineraaleissa todennäköisten asbestimineraalien vaikutuksia ei ole selvitetty. Vaikutukset voivat ulottua naapurikiinteistöille.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kaivosviranomaisen on kaivoslain 40 §:n nojalla Kajaanin Jormua 1 (KaivNro 806) lakkauttamista koskevan hakemuksen. Kaivosviranomaisen päätös on huomioitu kaavaehdotuksen valmistelussa ja ehdotuksessa esitetään merkinnän kumoamista maakuntakaavassa.</p>
<p>3. Mieslahti, Paltamo, ek-m</p> <p>Alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää. Hankkeella ei ole ympäristölupaa, vain sen hakemus. YVA-prosessi on kiistanalainen ja siitä tultaneen valittamaan mahdollisen ympäristöluvan yhteydessä. Alueen mineraaleissa on arseenia ja raskasmetalleja, jotka aiheuttavat vesistöhaittoja. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaisista haittaa alapuoliselle vesistölle erityisesti Mieslahdelle, johon purkupuutkea on suunniteltu ja pohjavesille. Hankkeen mineraaleissa todennäköisten asbestimineraalien vaikutuksia ei ole selvitetty. Vaikutukset voivat ulottua naapurikiinteistöille. Toiminnan melu-, pöly- ja värinävaikutukset haittaisivat läheisiä asuinkiinteistöjä.</p> <p>Mondo Minerals aikoo rakentaa kaivoksen aivan Natura- alueen viereen, luonnonsuojelualueiden keskelle Kainuussa, Paltamon Mieslahden kylässä. Kaivospiirialueella on EU:n tiukasti suojeltavia kasvi- ja eläinlajeja ja alue on liito-oravien pesimäaluetta. Kaivoksen jätevedet lasketaan Mieslahden, jossa on suuri viitasammakon esiintymisalue. Kaivoksen ympäristöselvityksessä ei ole huomioitu riittävästi kaivoksen valumavesien vaikutusta Oulujärveen laajemmalla alueella ja tämän seurauksena kalastolle ja eliöstölle aiheutuvia ennalta arvaamattomia vaikutuksia. Hanke on myös ristiriidassa Oulujärven matkailun kehittämisen kanssa. Paltamon kunnan asukkaiden viihtyvyys ja alueen vetovoimaisuus perustuu pitkälti puhtaaseen ja maise- mallisesti edustavaan järviluontoon.</p> <p>Kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitettu alue EK, ek heikentävät luonnontilaa</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavamerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä. Maakuntakaavamerkintä on informatiivinen alueen erityisominaisuutta kuvaava osa-aluemerkintä. Kaavan osa-aluemerkintä on päällekkäismerkintä ja kyseessä olevien alueiden päämaankäyttömuoto on voimassa olevassa maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltainen alue M. Näille M -alueille ei ole osoitettu laadittavana olevassa maakuntakaavassa muutoksia. Kaavan ek-m alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Maakuntakaavassa osoitetuille alueille on vireillä kaivospiiri tai kaivoslupahakemus. Alueiden mahdollinen toteutuminen edellyttää tarkempaa suunnittelua ja lupamenettelyä. Alueilla mahdollisesti tapahtuvasta kaivostoiminnasta säädellään ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ei sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista alueella. Kaivostoiminta alueella edellyttää kaivoslupaa, mahdollisesti YVA-menettelyä, ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p> <p>Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.</p>

<p>ja ovat kaikki uhka ympäröiville Natura-, luonnonrauha- yms. suojelualueille.</p>	
<p>4. Tyvisuo ja Alanen, Sotkamo, EK</p> <p>Alasen-Tyvisuon talkkihankkeen vaikutustenarviointi on vanhentunut, eikä hanketta siksi pidä esittää kaavassa tai muutoin edistää. Hanke ei ole mahdollinen ilman Alanen-järven ja ympäröivien soiden kuivatusta, mutta näihin ei ole hankittu vesi- ja ympäristölupia. Kuivattaminen toisi merkittävää lisäkuormitusta Laakajärven itäpuolisiin vesistöihin.</p> <p>Alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää johtuen hankkeen raskaista vesistövaikutuksista ja ympäristöselvitysten keskeneräisyydestä. Hankkeessa on vireillä mahdollinen kaivospiirin jatkaminen ja vakuiden tarkistaminen Tukesissa, menettely voi myös johtaa kaivospiirin lakkaamiseen. Hankkeella on ympäristölupa, mutta vesilupaa haetaan vasta. Ilmeisesti YVAa ei ole tehty. Alueen mineraaleissa on todennäköisesti arseenia ja raskasmetalleja, jotka aiheuttavat vesistöhaittoja. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaista haittaa alapuoliselle vesistölle. Hankkeeseen liittyy Alasen-järven kuivattaminen ja yhteisvaikutuksia Laakajärven tulisi olemaan Terrafame-Talvivaaran Kivijoen päästöjen kanssa. Hankkeen mineraaleissa todennäköisten asbestimineraalien vaikutuksia ei ole selvitetty. Vaikutukset voivat ulottua naapurikiinteistöille. Vesistövaikutusten piiriin kuuluisi Lähtevänjoki, jolla on erittäin arvokas luontainen taimenkanta. Tämän yhteydessä on välttämätöntä selvittää luontodirektiivin suojeleman raakun eli jokihelmisimpukan esiintyminen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: ”Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitetun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.</p> <p>Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.</p> <p>Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Kaivosviranomaisen on kuuluttanut 20.9.2018 kaivoslain 40 §: nojalla Kajaanin Tyvisuon (KaivNro 6323) kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen.</p> <p>Kaivosviranomaisen on kuuluttanut 26.8.2019 kaivoslain (621/2011) 40 §:n</p>

	<p>nojalla Sotkamon Alasen (KaivNro 4551) kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ja kaivosviranomaisen hyväksymä kaivoslupa tai kaivospiiri eivät sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista. Kaivosluvan lisäksi kaivostoiminta alueella edellyttää mahdollisesti YVA-menettelyä, ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p> <p>Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.</p>
<p>5. Maailmankorpi, Paltamo, kaivosmineraalialue (ek-m)</p> <p>Alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää kaivospiirihakemuksen perusteella. Alueen mineraaleissa on todennäköisesti arseenia ja raskasmetalleja, jotka aiheuttavat vesistöhaittoja. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaista haittaa alapuoliselle vesistölle. Hankkeen mineraaleissa todennäköisten asbestimineraalien vaikutuksia ei ole selvitetty. Vaikutukset voivat ulottua naapurikiinteistöille.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavamerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä. Maakuntakaavamerkintä on informatiivinen alueen erityisominaisuutta kuvaava osa-aluemerkintä. Kaavan osa-aluemerkintä on päällekkäismerkintä ja kyseessä olevien alueiden päämaankäyttömuoto on voimassa olevassa maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltainen alue M. Näille M -alueille ei ole osoitettu laadittavana olevassa maakuntakaavassa muutoksia. Kaavan ek-m alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Maakuntakaavassa osoitetuille alueille on vireillä kaivospiiri tai kaivoslupahakemus. Alueiden mahdollinen toteutuminen edellyttää tarkempaa suunnittelua ja lupamenettelyä. Alueilla mahdollisesti tapahtuvasta kaivostoiminnasta säädellään ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ei sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista alueella. Kaivostoiminta alueella edellyttää kaivoslupaa, mahdollisesti YVA-menettelyä, ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p>
<p>6. Reetinniemen kalkkikaivos, Juuan dolomiittikalkki</p> <p>Kaivostoiminta tulee yhteensovittaa alueen kanssa poistamalla kaivosmerkintä. Kaivoksella on asbestiongelma, joka on raportoitu GTK:n tutkimusraportissa 127. http://tupa.gtk.fi/julkaisu/tutkimusraportti/tr_127.pdf</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).</p>

<p>On erittäin mahdollista, että ongelma vaikuttaa läheisiin kiinteistöihin, jotka ovat valittaneet kalkkipölystä. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaista haittaa johtuen asbestista. Alueelle on ilmeisesti perustettu kaivosjätekaatopaikka, mahdollisesti asbestipitoiselle kiviainekselle. Kaatopaikalle ei vaikuta olevan ympäristölupaa. Viranomaisten tulee ryhtyä toimiin alueen saattamiseksi lailliseen tilaan.</p>	<p>Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: ”Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitetun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.</p> <p>Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.</p> <p>Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään toiminnanharjoittajan selvillä-olovelvollisuudesta sekä velvollisuudesta ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista. Selvilläolovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Ympäristönsuojelulain yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (<i>valtion valvontaviranomainen</i>) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.</p>
<p>Liittyvä saman omistajan hanke:</p> <p>7. Leppikangas, Paltamo, Juuan dolomiittikalkki, kaivosmineraalialue (ek-m)</p> <p>Alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää kaivospiirihakemuksen pe-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavamerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä. Maakuntakaavamerkintä on informatiivinen alueen erityisominaisuutta kuvaava osa-aluemerkintä. Kaavan osa-aluemerkintä on päällekkäismerkintä ja kyseessä</p>

rusteella. Hankkeen mineraaleissa mahdollisten asbestimineraalien vaikutuksia ei ole selvitetty. Vaikutukset voivat ulottua naapurikiinteistöille. Alue on Natura-alueen läheisyydessä ja vaarantaa sen suojeluarvot.

8. Leppikankaan (ek-m Paltamo) oikeuskäsittely KHO:ssa on kesken.

Pohjois-Suomen hallintooikeus on valituksenalaisella päätöksellään Paltamon Luonto ry:n valituksesta kumonnut Tukesin päätöksen ja palauttanut asian sille uudelleen käsiteltäväksi Natura -vaikutuksiin viitaten. Suunniteltu kaivospiiri sijaitsee Paltamon Keräsenvaaran pohjoispuolella Leppikankaalla, ja sen pohjoispuolitse virtaa Vaarainjoki. Kaivoshankkeen läheisyydessä sijaitsee letto ja lehtokeskittymän parhaiten säilyneet osat eli Kivesvaaran ja Keräsenvaaran lehdot ja letot -niminen Natura-alue (FI1200300), joka on viidestä osa-alueesta muodostuva rehevien pienialaisten suojelukohteiden kokonaisuus, jossa on myös lehtokorpia. Natura-alueen kokonaispinta-ala on 61 hehtaaria, ja se on suojeltu luontodirektiivin mukaisena alueena (SCI).

Natura-alueen osa-alueista noin 10 hehtaarin suuruinen Leppikankaan luoteispuolella sijaitseva Leppikankaan letto kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO110372), ja se on suojeltu yksityisenä luonnonsuojelualueena (YSA112943). Suojelukohteen etäisyys haetun kaivospiirin rajasta on noin 20–30 metriä. Näsäsenpuron varren pieni suojelukohde sijaitsee Leppikankaan rinteiden eteläpuolella, ja sen etäisyys suunnitellun kaivospiirin rajasta on noin 70–80 metriä. Viimeksi mainittu kohde muodostuu kahdesta yksityisestä suojelualueesta (YSA206119 ja YSA117871). Suunnitellun kaivosalueen läheisyydestä johtuen Natura-arvot ovat erittäin uhattuina. Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös Yöllinnukurun luonnonsuojelualue, jonka pinta-ala on yli 50 hehtaaria.

Maakuntakaavassa annetulla suunnittelumääräyksellä turvataan, että Natura 2000-verkoston alueita ja niiden lähellä sijaitsevia alueita koskevassa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, että suunnitelma tai hanke ei luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla heikennä merkittävästi Natura-alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Tämän perusteella kaivosta ei tule perustaa, eikä merkitä maakuntakaavaan.

9. Kuikankulta, Kalevala Gold, Kiantaniemi, Suomussalmi, kaivosmineraali-alue (ek-m)

Alueelle ei tule laittaa mitään kaivosmerkintää. Jos merkintä laitettaisiin, se

olevien alueiden päämaankäyttömuoto on voimassa olevassa maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltainen alue M. Näille M -alueille ei ole osoitettu laadittavana olevassa maakuntakaavassa muutoksia. Kaavan ek-m alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Maakuntakaavassa osoitetuille alueille on vireillä kaivospiiri tai kaivoslupahakemus. Alueiden mahdollinen toteutuminen edellyttää tarkempaa suunnittelua ja lupamenettelyä. Alueilla mahdollisesti tapahtuvasta kaivostoiminnasta säädellään ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.

Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ei sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista alueella. Kaivostoiminta alueella edellyttää kaivoslupaa, mahdollisesti YVA-menettelyä, ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuspäätöstä.

Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.

<p>voitaisiin nähdä laittomien ja hyvin arveluttavien menettelyjen tukemisena. Hankkeella ei ole kaivoslupaa, vain sen hakemus. Jonkin matkan päässä on Bolidenin nikkeli-kaivospiiri, joka on erillinen asia. Yhtiö aloitti "koelouhinan" malminetsintäluvalla ja ehti louhia 200 tonnia ennen kuin jäi kiinni. Kultaa myytiin sijoituksena Lontoon pörssissä noteeratulle Lionsgold -yhtiölle. Yhtiön lupa ei oikeuttanut koelouhintaan, eikä mineraaleja saa hyödyntää tai myydä etsintäluvalla. Vasta kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämiseen. Toiminta vaikuttaa vastaavan lukuisia kaivoslain mukaan rikollisina pidettäviä menettelyjä. Toiminnasta on ainakin ollut käynnissä rikostutkinta.</p> <p>Hankkeella ei ole YVA-arviointia tai ympäristölupaa. Hankkeesta vireillä oleva ympäristölupahakemus koskee vasta koekaivostoimintaa. Hakemuksen hyväksymisestä ei ole varmuutta. Alueella on ensin kartoitettava luontoarvot, mitä ei ole vielä tehty. Alueen naapuritiedon mukaan vesien laskupuron alajuoksulla esiintyy luontodirektiivin suojelemaa viitasammakkoa. Läheisyydessä on myös Natura-alue, johon kohdistuvia vaikutuksia ei ole selvitetty.</p> <p>Alueen mineraaleissa on arseenia ja raskasmetalleja. Alueelle jäävistä kaivannaisjätteistä olisi pitkäaikaista haittaa alapuoliselle vesistölle ja pohjavesille. Suomessa toimiva hankkeen omistajien yhtiö, MEN (Finland), on myöhästynyt lukuisia kertoja malminetsintäkorvausten maksamisessa, mutta Tukes on jatkuvasti katsonut rikkeitä läpi sormien. Yhtiön vakaus riippuu Lontoon sijoittajien uskosta toimintaan.</p>	
<p>Maa-aineksen otto ja murskaus 1-luokan pohjavesialueilla</p> <p>Soravarat hupenevat kovaa vauhtia ja ovat uusiutumaton luonnonvara ja nämä tulee liittää maakunnalliseen arviointiin. Maa-ainesottomerkinnät tärkeillä pohjavesialueilla tulee poistaa. Esimerkkinä Sotkamon Pölyyvaarassa on kaksi soranmurskaushanketta kunnan vedenoton kannalta erittäin tärkeällä pohjavesialueella. Maa-aineksen otto ja murskaus vaarantaa pohjavesialueen. Niiden toiminnasta on vireillä ympäristölupavalituksia. Maa-ainesottomoiminta alueella saattaa loppua.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Palautteessa mainittu esimerkkialue ei kuulu maakuntakaavan tarkistamisen kaavaehdotuksessa osoitettuihin kalliokiviainesten ottoalueisiin. Merkinnällä eo on osoitettu maakuntakaavaehdotuksessa vähintään seudullisesti merkittävät kalliokiviainesten ottoalueet. Samalla on esitetty kumottavaksi Kainuun maakuntakaava 2020:n maa-ainesten ottoaluetta koskevat kaavamerkinnot ja -määräys. Maa-ainesten ottotoiminnan turvaamiseksi ja yhteen sovittamiseksi muun maankäytön kanssa maakuntakaavassa on annettu maa-ainesten ottoalueita koskeva yleismääräys.</p>
<p>Tieliikenne</p> <p>Tieliikenteen yhteystarve Kajaani-Toukansaari-Petäjälahti Oulun suuntaan Toukansaaren kautta tulee jättää kaavasta pois, koska sillä on erittäin haitalliset vaikutukset (mm. melu,) erämaiseen Oulujärveen. Tämä tiehanke on ristiriidassa Ärjänsaaren sekä koko Oulunjärven luontomatkaailun kehittämi-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Valtatien 22 kehittäminen välillä Oulu – Kajaani -selvityksen mukaan valtatie 22 parannetaan ensisijaisesti nykyiselle paikalleen. Selvityksessä todetaan, että pitkän aikavälin tarpeita varten on tarkoituksenmukaista varautua maakuntakaavassa yhteystarvemerkinnot Kajaani – Toukansaari – Petäjälahti tieyhteyden rakentamiseen. Kaavaehdotuksessa esitetyn tieliikenteen yhteystarve -</p>

<p>sen kanssa. Ärjä ei sillan rakentamisen jälkeen olisi enää hiljainen paratiisi-saari.</p> <p>Kokonaisuudessaan ihmettelemme tulevien taloudellisten etujen maksimaalista ennakkointia suhteessa elinympäristön kestävyteen ja luonnon-suojeluun.</p>	<p>merkinnän tarkoituksena on, että alueen suunnittelussa otetaan huomioon tila-varaus mahdolliselle yhteydelle. Maakuntakaavamerkintä ei vielä mahdollista tieyhteyden rakentamista vaan se edellyttää tarkempaa suunnittelua ja kaavalista tarkastelua.</p>
<p>Kainuun Mobilistit ry</p>	
<p>Kävin tutustumassa Kainuun maakuntakaavaan. Ilokseni huomasin, että valtakunnallisesti arvokkaana kohteena oli huomioitu myös "Kekkos seiska" eli Vartiuksentie. Tutkin karttoja, niiden perusteella oli jäänyt huomioimatta tien viimeinen täysin alkuperäisessä muodossaan oleva n. 2km:n osuus, Kiimavaarantie. Tämä osuus olisi varsin helposti "entisoitavissa" museotieksi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetaan uutena valtakunnallisesti arvokkaana kulkureittinä Kainuun seitsemäs kekkostie Kuhmossa. Uusi merkintä perustuu valtioneuvoston päätökseen 22.12.2009 valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Palautteessa esitetty muutos on mahdollista tuoda esille, kun valtakunnallisesti arvokkaita kohteita tarkistetaan.</p>
<p>Kainuun Vihreät</p>	
<p>1. Nyt kaavaan oltaisiin merkitsemässä 'matkailun kannalta merkittävät luonnonrauha -alueet ja Natura-alueet'. Erittäin hyvä!</p> <p>Muutama pointti niihin liittyen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaavamerkinnän nimestä on syytä poistaa 'matkailun kannalta', koska alueet ovat merkittäviä muutenkin kuin vain matkailun kannalta. - Jonkerinjärvi rantoineen tulee lisätä luonnonrauha -alueeksi maakuntakaavaan. - Elimyssalo on ainutlaatuinen ja hieno alue ja ansaitsee luonnonrauha -aluemerkin. Sen vieressä kulkeva moottorikelkkareitti /vapaa moottorikelkkailualue on siirrettävä kauemmas, koska nykyisellä sijainnilla reitti häiritsee Elimyssalon rauhaa. 	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa (2016) -selvityksen mukaan Kainuun pinta-alasta 56 % (yht. 13 802 km²) on potentiaalista hiljaisista aluetta. Kaavan laadinnalle asetettujen tavoitteiden perusteella potentiaalisia luonnonrauha-alueita on arvioitu suhteessa jo toteutuneisiin suojelualueisiin, joiden luontomatkailullinen merkitys on tunnistettu (Kainuun matkailustrategia, 2018). Vaihemaakuntakaavassa on esitetty luontomatkailun kannalta merkittävimmät potentiaaliset luonnonrauha-alueet. Muita potentiaalisia hiljaisia alueita on mahdollista huomioida ja kehittää eri maankäyttötarpeet huomioiden paikallisesti merkittävänä luonnonrauha-alueina esimerkiksi luontomatkailun tarpeisiin.</p>
<p>2. Turvetuotannolle on tehty useita aluevarauksia. Näistä iso osa on tarpeettomia, koska hallitusohjelmassakin on linjattu turpeen käytön puolittaminen. Tällöin turvetuotantoalueita tarvitaan huomattavasti nykyistä vähemmän. Maakuntakaavassa tuleekin tarkastella asiaa tästä näkökulmasta ja tehdä varaukset vain niille alueille, jotka soveltuvat turvetuotantoon parhaiten ja poistaa muut aluevaraukset.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Turvetuotannon tarpeisiin tarkoitettujen maakuntakaavan aluevarausten määrä perustuu vuonna 2014 laadittuun Kainuun energiaselvitykseen ja arvioon tulevaisuuden tarpeista.</p>
<p>3. Oulujärven ylitystie on syytä poistaa kaavasta. Tietä ei koskaan tulla toteuttamaan, koska se maksaa todella paljon. Lisäksi sillä on negatiivisia vaikutuksia luontoympäristöön.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Valtatien 22 kehittäminen välillä Oulu – Kajaani -selvityksen mukaan valtatie 22 parannetaan ensisijaisesti nykyiselle paikalleen. Selvityksessä todetaan, että pitkän aikavälin tarpeita varten on tarkoituksenmukaista varautua maakunta-</p>

	<p>kaavassa yhteystarvemerkinällä Kajaani – Toukansaari – Petäjälähti tieyhteyden rakentamiseen. Kaavaehdotuksessa esitetyn tieliikenteen yhteystarve -merkinnän tarkoituksena on, että alueen suunnittelussa otetaan huomioon tilavarauus mahdolliselle yhteydelle. Maakuntakaavamerkintä ei vielä mahdollista tieyhteyden rakentamista vaan se edellyttää tarkempaa suunnittelua ja kaavallista tarkastelua.</p>
<p>4. Kajaanin Jormuan alueen kaivostoiminta-aluevaraukset tulee poistaa. Varaukset ovat ihan kylän ja asutuksen keskellä / tuntumassa. Lisäksi alueen luonto on haavoittuvaa. Kaivostoiminnan päästöt pilaisivat Mieslahden ja Jormuanlahden sekä heikentäisivät koko alapuolisen Oulujärven vesistön veden laatua. Lisäksi Pohjajoen ainutlaatuinen vesiympäristö kärsisi merkittävästi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kaivosviranomaisen on kaivoslain 40 §:n nojalla Kajaanin Jormua 1 (KaivNro 806) lakkauttamista koskevan hakemuksen. Kaivosviranomaisen päätös on huomioitu vaihemaakuntakaavan valmistelussa ja merkinnän kumoaminen on osoitettu vaihemaakuntakaavassa.</p> <p>Tyynelän kaivosalue osoitetaan voimassa olevassa Kainuun kokonaismaakuntakaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020) kohdemerkinnällä ek kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi. Maakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009.</p> <p>Tyynelän kaivospiirin alue, kokonaispinta-ala 79,85 ha, rajoittuu Kajaanin kaupungin ja Paltamon kunnan rajan sekä valtatie 5 ja Kajaani-Kontiomäki radan rajaaman alueen sisäpuolelle. Valtatie 5 liikenne kaivospiirialueen kohdalla on noin 6100 ajoneuvoa/vrk, josta raskasta liikennettä on 430 ajoneuvoa/vrk (v. 2018). Kajaani-Kontiomäki radalla liikkuu tavarajunien lisäksi arkipäivisin 8 henkilöjunavuoroa/vrk.</p> <p>Maakuntakaavassa merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: ”Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitettun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.</p> <p>Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhtey-</p>

dessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.

Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.

Vaihemaakuntakaavassa annetulla Tyynelän kaivosalueen merkintään liittyvällä maakuntakaavamääräyksellä turvataan asumisen ja ympäristön olosuhteet.

Kaivosviranomaisen on kaivoslain (621/2011) perusteella hyväksynyt Kajaanin Tyynelän (KaivNro 5490) kaivoslupahakemuksen 9.9.2019 (Lupatunnus KL2018:0004). Kaivosviranomaisen päätöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä (kaivoslaki 45 § ja 48 §); hakijan esittämiä perusteluja kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi voidaan pitää perusteltuna ja suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle (kaivoslaki 68 §). Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvät yksityiskohtaiset kaivosviranomaisen lupamääräykset esitetään em. kaivosluvassa.

Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ek ja kaivosviranomaisen hyväksymä kaivoslupa eivät sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista ko. alueella. Kaivosluvan lisäksi kaivostoiminta alueella edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.

Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa muussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.

<p>Luonnonvarakeskus</p>	
<p>Vaikutukset metsien käyttöön</p> <p>Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, että kaavaselostuksessa on kiinnitetty huomiota kaavan metsien käyttöön aiheuttamiin vaikutuksiin. Luonnonvarakeskus kuitenkin pitää tärkeänä, että Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 vaikutuksia metsien käyttöön tarkennetaan. Esimerkiksi sivulla 97 on todettu, että vaihemaakuntakaavassa osoitetaan MU-merkinnällä matkailukusten, virkistysalueiden ja matkailullisesti tärkeiden suojelualueiden ympäristössä olevia pääasiassa metsätaloustalouden tarkoitettuja alueita, joiden maa- ja metsätaloustaloustaloudessa on tarpeen huomioida virkistys- ja matkailukäytön tarpeita. Samalla sivulla on kuitenkin myös mainittu maakuntakaavan MU-kaavamerkintä ei aseta rajoituksia metsätaloudelle, metsien hoidolle ja käytölle.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa on kuvattu MU-merkintöjen vaikutusten suhde metsien käyttöön:</p> <p>Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan toteutuneeseen maankäyttöön, alueiden kehittämissuunnitelmiin ja kuntakaavoitukseen perustuvia rajausmuutoksia Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitettuihin MU-alueisiin. Merkintätapaa koskevissa muutoksissa aluevarauksia osoitetaan kohdemerkinnöillä, jolloin aluerajausten tarkempi määrittely tapahtuu yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Maakuntakaavan MU-kaavamerkintä ei aseta rajoituksia metsätaloudelle, metsien hoidolle ja käytölle. Mikäli tällaisella alueella ei ole voimassa yksityiskohtaisempaa kaavaa, perustuu virkistykseen liittyvien näkökohtien huomioon ottaminen ensisijassa maanomistajan kanssa tehtyihin sopimuksiin sekä toisaalta metsälakiin (1093/1996) ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun määräaikaiseen lakiin (34/2015).</p>
<p>Kaavaselostuksen sivulla 138 on mainittu, että matkailualueilla tulee metsien käsittelyssä ottaa huomioon matkailuelinkeino, maisema- ja kulttuuriympäristötekijät. Lisäksi sivulla 112 todetaan, että matkailun vetovoima-alueilla (mv) metsien käytössä tulee ottaa huomioon matkailuelinkeino matkailukohteiden lähialueilla. Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että kaavaselostuksessa tarkennetaan, millaisia vaikutuksia mv-alueilla on metsien käyttöön. Lisäksi Luonnonvarakeskus esittää, että kaavaselostuksessa tarkennetaan, mitä tarkoitetaan matkailukohteiden lähialueilla.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavaselostusta täsmennetään palautteen perusteella.</p>
<p>Käytetyt aineistot ja menetelmät</p> <p>Kaavan laatimisen eri vaiheissa on käytetty monipuolisesti erilaisia aineistoja ja menetelmiä. Luonnonvarakeskus kiinnitti kuitenkin huomiota, että joiltakin osin menetelmäkuvausta olisi hyvä tarkentaa. Esimerkiksi kaavaselostuksen sivulla 108 mainitaan, että riittävän turvetuotantoon soveltuvan suoalan varmistamiseksi maakuntakaavan laatimisessa käytetään kaavoitus-varana kerrointa 1,5 ja korjuuolosuhteista johtuvana korjuuvarana kerrointa 1,4. Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että tekstissä esitetään perustelut sille, minkä takia juuri nämä kertoimet on valittu kaavoitusvaran määrittämiseen.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa todetaan, että riittävän turvetuotantoon soveltuvan suoalan varmistamiseksi maakuntakaavan laatimisessa käytetään kaavoitusvarana kerrointa 1,5 ja korjuuolosuhteista johtuvana korjuuvarana kerrointa 1,4. Korjuuvarana käytetty kerroin 1,4 ja kaavoitusvarana käytetty kerroin 1,5 perustuvat tehtyihin selvityksiin ja käytyihin neuvotteluihin. Vaihemaakuntakaavan kaavaselostusta tarkennetaan palautteen perusteella.</p>

<p>Sivulla 159 on puolestaan mainittu, että alueidenkäytön seurannassa käytetään työkaluna paikkatietoon perustuvaa ympäristöhallinnon yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmää. Luonnonvarakeskus esittää, että seurantajärjestelmä kuvataan tarkemmin tai tekstiin lisätään lähdeviite, jonka avulla voi saada lisätietoa seurantajärjestelmästä.</p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan. Vaihemaakuntakaavan kaavaselistusta täsmennetään palautteen perusteella.</p>
<p>Kaavaselistuksen sivulla 18 on mainittu, että Kainuun liiton ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ELMA -yhteistyöhankkeessa toteutettu laajojen metsäalueiden rakenteellinen kytkeytyneisyys -tarkastelu Kainuussa on esitetty liitekartalla 24. Selvityksen rooli Kainuun maakuntakaava 2030 -ehdotuksen laatimisessa jää kuitenkin epäselväksi, ja sitä olisi hyvä tarkentaa tekstissä.</p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:n mukaan maakuntakaavan selostuksessa esitetään mm. selvitys kaavoitettavan alueen oloista ja ympäristöominaisuuksista. Kainuun metsien, maa- ja kallioperän, vesien, ilmaston ja ilman laadun, suojelualueiden sekä kulttuuriympäristön ominaispiirteet on kuvattu vaihemaakuntakaavan kaavaselistuksen kappaleessa 3.5 Ympäristön ominaispiirteet. Kappaleessa tuodaan esille yhtenä ympäristön ominaisuuspiirteenä Kainuun liiton ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ELMA -yhteistyöhankkeessa selvitetty ekologiset käytävät. Vaihemaakuntakaavan kaavaselistusta täsmennetään palautteen perusteella.</p>
<p>Tietojen jäljitettävyyden</p> <p>Kaavaselistuksen laatimisessa on hyödynnetty suuri määrä erilaisia tietolähteitä, joihin on viitattu selostuksen tekstissä ja jotka on tarkemmin kuvattu kunkin tekstiosion ja koko selostuksen lopussa. Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että kaikki käytetyt tietolähteet on mainittu tekstissä. Esimerkiksi sivulla 86 todetaan, että Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetaan uutena 48 luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta ja kumotaan 38 aluetta selvityksissä esille nousseiden tietojen mukaisesti, mutta ei mainita, mistä selvityksistä on kysymys. Sivulla 137 on todettu, että Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 vaikutuksia Natura 2000 -verkoston alueisiin on käsitelty erillisessä raportissa. Tähdänkin olisi hyvä liittää maininta, mistä raportista on kysymys.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Kainuun vaihemaakuntakaavan kaavaselistuksessa todetaan, että vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetaan uutena 48 luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta ja kumotaan 38 aluetta selvityksissä esille nousseiden tietojen mukaisesti. Maankäyttöluokkaa koskevan osion lopussa esitetään käytetty lähde: Kainuun ELY-keskus & Kainuun liitto. (2017). Kainuun uhanalaisimmat lajit. Kainuun vaihemaakuntakaavan kaavaselistuksessa todetaan, että vaihemaakuntakaavan 2030 vaikutuksia Natura 2000 -verkoston alueisiin on käsitelty erillisessä raportissa. Natura-arviointia koskevan tekstiosion lopussa on maininta, mistä raportista on kysymys: Liite 2: Kainuun liitto, (2019). Kainuun vaihemaakuntakaava 2030. Vaikutukset Natura 2000-verkoston</p>
<p>Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että lähdeviittaukset tarkistetaan, jotta kaavaselistuksessa kuvatut tiedot voitaisiin jäljittää paremmin. Joistakin lähdeviitteistä puuttuu esimerkiksi vuosi (esim. sivulla 23 viittaus Luonnonvarakeskus tai sivulla 88 Ympäristöhallinto), mikä vaikeuttaa alkuperäisten tietolähteiden etsimistä mahdollisten lisätietojen hankkimista varten.</p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan. Vaihemaakuntakaavan kaavaselistusta tarkennetaan palautteen perusteella.</p>
<p>Muut huomiot</p> <p>Luonnonvarakeskus kiinnittää huomiota seuraaviin tekstikohtiin. Kaa-</p>	<p>Kaavaehdotusta muutetaan. Vaihemaakuntakaavan kaavaselistusta tarkennetaan palautteen perusteella.</p>

<p>vaselostuksen sivulla on 136 todettu, että vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetut biotaloutta koskevat merkinnät kuten raakapuuterminaalit, voivat vaikuttaa myönteisesti ilmaston tilaan edistämällä metsien asemaa hiilinieluina metsänhoidon kautta. Koska raakapuuterminaaleihin varastoidaan puuta, ne voivat toimia hiilen varastoina, mutta niiden myönteinen vaikutus ilmaston tilaan edistämällä metsien asemaa hiilinieluina metsänhoidon kautta vaatii tarkentamista. Sivulla 159 on todettu, että antaessaan lausuntoja kaavoista ja alueiden käyttöä koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista kiinnitetään huomiota siihen, missä määrin ne toteuttavat maakuntakaavan aluevarauksia ja kaavan keskeisiä periaatteita. Tähän kohtaan olisi syytä tarkentaa, mikä tahoon tässä viitataan lausunnonantajana.</p>	
<p>Metsähallitus</p>	
<p>Metsähallituksen vastuualueet Kiinteistökehitys, Metsätalous Oy, Eräpalvelut ja Luontopalvelut ovat tutustuneet Kainuun maakuntakaava 2030 kaavaehdotukseen.</p> <p>Metsähallitus esittää kuten aiemmassa lausunnossaan Kivijärven S/ep suojelualuemerkinnän muuttamista MU -kohdemerkinnäksi. Alueelle ei olla perustamassa suojelualueutta luonnonsuojelulain perusteella, eikä Metsähallituksen omalla päätöksellä. Alue on Metsähallituksen omassa luokituksessa virkistymetsää, alueella on autiotupa ja reitistöjä joita ylläpidetään, muutoin alue on käytännössä metsätalousaluetta vuokrattuna puolustusvoimien tarkoituksiin. Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan Metsähallituksen virkistymetsät voidaan osoittaa maakuntakaavaan S-merkinnällä, tai myös VR- tai MU-merkinnällä.</p> <p>Metsähallituksen mielestä MU-merkintä on tässä kohteessa sopivin ja MU-merkinnällä voidaan vaikuttaa riittävästi ulkoilun ohjaamiseen alueella, mikäli puolustusvoimien toiminta mahdollistaa sen tulevaisuudessa. Ministeriön ohjeistuksen mukaan suojelumääräys voidaan antaa vain, jos aluetta on erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Suojelumääräykseen liittyvien oikeusvaikutusten merkittävyys korostaa näiden ympäristöarvojen todentamis- ja yksilöintitarvetta maakuntakaava-asiakirjoissa ja myös niiden tunnistamiseksi laadittujen selvitysten riittävyden tarvetta. Kivijärven alueella on vain joitakin pieniä luontoarvoiltaan arvokkaita kohteita, jotka Metsähallitus vastuullisena toimijana huomioi toiminnassaan.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p> <p>Vaihemaakuntakaavassa osoitettu Kivijärven S/ep on Metsähallituksen omassa luokituksessa virkistymetsää. Merkinnällä S/ep osoitetaan maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät maankäyttö- ja rakennuslain tai vesilain nojalla suojelut tai suojeltavaksi tarkoitetut alueet sekä valtion maalla olevat Metsähallituksen päätöksellä muodostetut tai muodostettavat virkistys-, suojelu- tai ympäristöarvometsät, joille yleisön pääsy voi olla rajoitettu. Ympäristöministeriön Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset oppaan 10 (2003) mukaan valtion maalla olevat Metsähallituksen päätöksellä muodostetut tai muodostettavat erikoismetsät, kuten suojelumetsät tai ympäristöarvometsät osoitetaan S-merkinnällä. Alueen tunnistetut suojeluarvot liittyvät luonto-, virkistys- ja maisema-arvoihin sekä harjualueen geologisiin arvoihin ja näin ollen S-merkinnän säilyttäminen tarkistettavassa maakuntakaavassa on edelleen perusteltua. Alueen toteuttamisessa voidaan yhteen sovittaa alueella tunnistetut em. arvot alueen muun maankäytön (metsätalous, puolustusvoimien harjoitus- ja koulutustoiminta) kanssa alueen hallinnasta vastaavan Metsähallituksen toimesta tehtävällä hoidon ja käytön suunnittelulla.</p> <p>Ottaen huomioon Kainuun 1. vaihemaakuntakaavassa tehdyt, Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajentumiseen liittyvät kaavaratkaisut ja ohjeelliselle melualueelle annettu rakentamisrajoitus, on tarkoituksenmukaista täsmentää ja muuttaa valmisteilla olevan Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 S/ep kaava-merkinnän suojelumääräys poistamalla siitä lause ”Rakennuslupahakemukselta tulee pyytää MRL 133 §:n alueellisen ELY-keskuksen tai vastaavan toimivaltaisen viranomaisen lausunto”.</p>
<p>Metsähallitus on esittänyt aiemmassa lausunnossaan Kainuun maakunta-</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i></p>

<p>kaavan 2030 kaavaehdotuksesta Ira luonnonrauha-aluemerkinnän poistamista maakuntakaava- ehdotuksesta Kajaani Talaskangas osalta. Kainuun liitto on vastineessaan Metsähallituksen lausuntoon todennut, ettei Metsähallituksen esitys aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen. Vastineessaan Kainuun liitto tarkentaa muun muassa, että merkintä on vaihemaakunta-kaavassa alueen erityisominaisuutta kuvaava informatiivinen merkintä, eikä merkintä aseta luonnonrauhaan tai hiljaisuuteen perustuen rajoituksia metsätaloudelle, metsien hoidolle ja käytölle. Metsähallitus näkee edelleen, että Ira-aluemerkintä on tarpeeton Talaskankaan alueelle ja toistaa esityksensä Ira-merkinnän poistamiseksi Talaskankaan alueelta. Kuten Metsähallitus on aiemmassa lausunnossaan todennut, alue sijaitsee maakunnan rajalla ja Pohjois-Savon maakuntakaavassa Talaskankaan alueelle ei ole merkitty hiljaista aluetta. Merkintä Kainuun maakuntakaavassa saattaa aiheuttaa ristiriitaisia tulkintoja mahdollisten toimintojen sijoittumisesta lähi-alueille molempien maakuntien alueella. Alueen läheisyydessä sijaitsee myös kaavoitettu ja potentiaalisia tuulivoima-alueita. Metsähallituksen mielestä Talaskankaan suojelualuestatus on riittävä luonnonrauhan turvaamiselle.</p> <p>Mikäli Kainuun liitto edelleen näkee, että Ira-aluemerkintä ei ole poistettavissa Kajaani Talaskankaan alueelta, Metsähallitus pyytää Kainuun liittoa tarkentamaan ja korostamaan Ira-aluemerkinnän suunnittelumääräyksessä Ira-aluemerkinnän ohjeellisuutta ja informatiivisuutta erityisesti suhteessa kohteiden ympärille suunniteltuihin toimintoihin (mukaan lukien myös tuulivoima) ja sitä, että kaavamerkintä ei aseta luonnonrauhaan tai hiljaisuuteen perustuen rajoituksia metsätaloudelle, metsien hoidolle ja käytölle.</p> <p>Metsähallituksella ei ole muuta huomautettavaa kaavaehdotuksesta.</p>	<p>Kainuun maakuntakaavan tarkistamisen kaavaehdotuksessa on esitetty uudella osa-aluemerkinnällä virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävät luonnonrauha-alueet. Merkintä perustuu laadittuihin selvityksiin sekä kaavaprosessin aikana tunnistettuihin tavoitteisiin ja matkailun tarpeisiin. Merkintä on vaihemaakuntakaavassa alueen erityisominaisuutta kuvaava informatiivinen merkintä ja sillä pyritään edistämään mm. luontomatkailua. Vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa todetaan, että kaavamerkintä ei aseta luonnonrauhaan tai hiljaisuuteen perustuen rajoituksia metsätaloudelle, metsien hoidolle ja käytölle. Kaavaselostuksessa tuodaan esille, että merkinnän oikeusvaikutukset eivät kohdistu suoraan yksityisiin maanomistajiin. Alueet sijaitsevat jo toteutuneilla matkailun kannalta merkittävillä luonnonsuojelualueilla, joiden suojelustatus turvaa luonnonrauhan säilymistä alueella.</p> <p>Valtioneuvosto on antanut meluntorjunnasta ohjeita, asetuksia ja meluntorjuntaa sivuvia säännöksiä, joilla on merkitystä maakuntakaavassa osoitettujen luonnonrauha-alueiden toteutumiseen ja niiden melutasoon. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) on tullut voimaan 1.1.1993. Päätöstä sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Valtioneuvoston päätöksessä määritetään melutason ohjearvoista (A-painotettu ekvivalenttitaso LAeq) ulkona. Luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä. Meluntorjuntaa koskevia määräyksiä on annettu esimerkiksi valtioneuvoston asetuksessa tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015). Asetus määrittää melutason, jota tuulivoimatoiminnasta aiheutuva melupäästö ei saa ulkona ylittää päivä- ja yöaikaan.</p> <p>Matkailun kannalta merkittäviä luonnonrauha-alueita koskevaa suunnittelumääräystä sekä kaavaselostustekstiä täsmennetään palautteen perusteella.</p>
<p>MTK-Pohjois-Suomi</p>	
<p>LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE, sivu 85 Maakuntakaavaehdotuksessa. Kohdemerkinnällä osoitetaan suojelualueiden ulkopuolella olevat merkittävimmät uhanalaisten kasvien ja hyönteisten esiintymisalueet. LUO-merkinnöillä voidaan varmistaa uhanalaisten lajien huomioiminen erilaisissa toimenpiteissä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden kaavamerkintään sisältyvät tärkeimmät suojelualueiden ulkopuoliset uhanalaisten kasvien ja hyönteis-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vaihemaakuntakaavan luo-kohteet koskevat suojelualueiden ulkopuolisia uhanalaisten kasvien ja hyönteisten esiintymiä. Alueiden yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä tarkentuu kohteiden rajaus ja se miten ne otetaan erilaisissa toimenpiteissä huomioon.</p>

<p>ten esiintymät. Metsätalouden toiminnoissa luo-alueet ovat toimijoiden karttajärjestelmissä ja ne otetaan toimenpiteissä huomioon. Maakuntakaava ei saa estää sitä, että vieressä olevat talousmetsäalueet pystytään jatkossakin käsittelemään talousmetsinä ja Kemeran (laki Metsien Kestävästä Rahoituksesta) rahoitusmahdollisuudet pystytään hyödyntämään.</p>	
<p>Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetaan uudella osa-aluemerkinnällä Ira luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävät luonnonrauha-alueet (maakuntakaavaehdotus sivu 111). Vaikka esitetyt alueita on vain muutamia, esitämme ettei tämänkaltaisia alueita ryhdyttäisi maakuntakaavaan merkitsemään. Perusteluna on, että Kainuussa on paljon potentiaalisia hiljaisia alueita ilman maakuntakaavamerkintääkin, joita ihmiset käyttävät virkistykseen. Lisäksi ehdotetut alueet sijaitsevat luonnonsuojelualueilla, jossa taatusti on suojelustatuksensa vuoksi hiljaista.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Kainuun maakuntakaavan tarkistamisen kaavaehdotuksessa on esitetty uudella osa-aluemerkinnällä virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävät luonnonrauha-alueet. Merkintä perustuu laadittuihin selvityksiin sekä kaavaprosessin aikana tunnistettuihin tavoitteisiin ja matkailun tarpeisiin. Merkintä on vaihemaakuntakaavassa alueen erityisominaisuutta kuvaava informatiivinen merkintä ja sillä pyritään edistämään mm. luontomatkailua. Kaavamerkintä ei aseta luonnonrauhaan tai hiljaisuuteen perustuen rajoituksia metsätaloudelle, metsien hoidolle ja käytölle. Merkinnän oikeusvaikutukset eivät kohdistu suoraan yksittäisiin maanomistajiin. Alueet sijaitsevat jo toteutuneilla matkailun kannalta merkittävillä luonnonsuojelualueilla, joiden suojelustatus turvaa luonnonrauhan säilymistä alueella.</p>
<p>Suomen luonnonsuojeluliitto ry on jättänyt SuoMaan suojelu- ja ennallistamisaloitteen (12.10.2016) Kainuun liittoon ja Kainuun ELY-keskukseen. (maakuntakaavaehdotus sivu 108) Suomenselän ja Maanselän suojelu- ja ennallistamisaloite käsittää Kainuun alueella yhteensä 45 metsä- ja suoaluetta, joita Suomen luonnonsuojeluliitto ry on ehdottanut suojeltaviksi, säästettäväksi tai ennallistettaviksi. Aloite on otettu kaavaehdotuksessa huomioon soiden maankäytön suunnittelussa (mm. turvetuotantoalueet). Alueet pitää tutkia maastossa ennen kuin ne otetaan huomioon soiden maankäytön suunnittelussa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Suomen luonnonsuojeluliitto ry on jättänyt SuoMaan suojelu- ja ennallistamisaloitteen (12.10.2016) Kainuun liittoon ja Kainuun ELY-keskukseen. Suomenselän ja Maanselän suojelu- ja ennallistamisaloite käsittää Kainuun alueella yhteensä 45 metsä- ja suoaluetta, joita Suomen luonnonsuojeluliitto ry on ehdottanut suojeltaviksi, säästettäväksi tai ennallistettaviksi. Aloite on otettu huomioon soiden maankäytön suunnittelussa (mm. turvetuotantoalueet), eikä vaihemaakuntakaavassa osoiteta aloitteessa esitetyille alueille uutta maankäyttöä. Alueet säilyvät pääasiassa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena voimassa olevan maakuntakaavan 2020 mukaisena.</p>
<p>Paliskuntain yhdistys</p>	
<p>Paliskuntain yhdistys katsoo, että Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 poronhoidon huomioon ottaminen on mennyt hyvään suuntaan. Kaavan poronhoitoaluetta koskevassa suunnittelumääräyksessä edellytetään turvattavaksi poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Lisäksi poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiایدات. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa. Kaavassa osoitetaan uudella kaavamerkinnällä paliskuntien valtion mailla sijaitsevat erotusaitapaikat. Niihin</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vastine palautteeseen toimitetaan osoitteeseen kirjaamo@paliskunnat.fi.</p>

<p>liittyy määräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden ja alueiden säilyminen. Myös muiden maankäyttömuotojen, kuten turvetuotannon, suunnittelussa tulee turvata poronhoidon edellytykset. Suomussalmella sijaitsevat Kokalmus N porotalli, Kokalmus Korealahden porotalli ja Vanhan kentän porotalli osoitetaan uusina kohteina maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde -merkinnällä. Alueen paliskuntien kanssa on neuvoteltu kaavamenettelyn aikana poronhoitolain 53 § mukaisesti ja paliskunnilta sekä Paliskuntain yhdistykseltä on pyydetty lausunnot menettelyn eri vaiheissa. Kaavoituksessa on käytetty monipuolisesti hyväksi uutta poronhoidon paikkatietoaineistoa.</p> <p>Paliskuntain yhdistyksen aikaisemmin esittämät lausunnot on otettu hyvin huomioon kaavan valmistelussa. Paliskuntain yhdistyksellä ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta. Pyydämme toimittamaan vastineen lausuntoomme osoitteeseen kirjaamo@paliskunnat.fi</p>	
<p>Pohjajoki ry sekä Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry</p>	
<p>Pohjajoki ry ja Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry vaativat, että Kajaanin Jormuan kylällä sijaitsevan Tyynelän kaivospiirin kohdalta poistetaan kaivostoimintaan tarkoitettu kaavamerkintä EK, ek Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 ehdotuksesta.</p> <p>EK, ek -merkintä on jätetty Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 ehdotukseen poistamispyynnöistä huolimatta alaviitteillä: Tyynelän alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on turvattava asumisen ja ympäristön olosuhteet. Pohjajoki ry ja Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry ovat sitä mieltä, että tämä alaviite ei ole riittävä turvaamaan asukkaiden elinoloja, elinkeinoja eikä ympäristön olosuhteita. Kaivostoiminta pilaisi Tyynelän alueen ja sen ympäristön elin- ja ympäristöolosuhteet. Se mitätöisi alueen asukkaiden omistamien kiinteistöjen arvon, tekisi asumisen sietämättömäksi muun muassa pöly-, melu- ja värinähaittojen vuoksi sekä aiheuttaisi taloudellista vahinkoa alueen yritystoiminnalle. Kaivostoiminnalla olisi kiistämättä kielteisiä vaikutuksia myös alueen luontoon. Esimerkiksi Pohjajoen harvinainen alkuperäinen taimenkanta olisi vaarassa hävitä kokonaan kaivostoiminnan seurauksena. Kaikki nämä edellä mainitut asiat huomioon ottaen asumisen ja ympäristön olosuhteet Tyynelän kaivospiirin alueella ja sen läheisyydessä voidaan turvata ainoastaan estämällä kaivostoiminta alueella kokonaan.</p> <p>Pohjajoki ry ja Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry vaativat EK, ek -</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Tyynelän kaivosalue osoitetaan voimassa olevassa Kainuun kokonaismaakuntakaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020) kohdemerkinnällä ek kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi. Maakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009.</p> <p>Tyynelän kaivospiirin alue, kokonaispinta-ala 79,85 ha, rajoittuu Kajaanin kaupungin ja Paltamon kunnan rajan sekä valtatie 5 ja Kajaani-Kontiomäki radan rajaaman alueen sisäpuolelle. Valtatie 5 liikenne kaivospiirialueen kohdalla on noin 6100 ajoneuvoa/vrk, josta raskasta liikennettä on 430 ajoneuvoa/vrk (v. 2018). Kajaani-Kontiomäki radalla liikkuu tavarajunien lisäksi arkipäivisin 8 henkilöjunavuoroa/vrk.</p> <p>Maakuntakaavassa merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: "Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitettun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja</p>

merkinnän poistamista Tyynelän alueelta Suomen eduskunnassa parhailaan olevan kaivoslain uudistamiskeskustelun perusteella. Kaivoslain uudistamiskeskustelussa on esitetty merkittävä muutos kaivostoiminnan säätelyyn aiempaan kaivoslakiin verrattuna, joka on kuntien itsemääräämisoikeus alueiden käytöstä kaavoituksen avulla. Pohjajoki ry:n ja Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry:n mukaan Kajaanin kaupungilla olisi uuden kaivoslain voimaan tullessa paremmat mahdollisuudet määrittellä, millä alueilla se sallii kaivostoimintaa.

Pohjajoki ry:n ja Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry:n mielestä EK, ek -merkinnän tilalle Tyynelän alueelle pitää laittaa maa- ja metsätalouskäyttöä tarkoittava merkintä M. Merkinnän lisätarkennuksena pitää mainita, että Tyynelän alueella on maa- ja metsätalouskäytön jälkeen ensisijaisesti oikeus asumiseen ja yksityisten kiinteistöjen rakentamiseen. Merkinnän toisena lisätarkennuksena pitäisi olla Kainuun liiton ehdotus: Tyynelän alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on turvattava asumisen ja ympäristön olosuhteet. M-merkintä tukisi Jormuan kylällä jo olevaa haja-asutusluonteista asumista ja maa- ja metsätalousvaltaisia elinkeinoja. Pohjajoki ry ja Jormuan kylä- ja asukasyhdistys ry ovat sitä mieltä, että vireillä oleva uusi kaivoslaki huomioon ottaen EK, ek -merkinnän poisto Tyynelän kaivospiirin alueelta olisi paras keino turvata asuminen, elinkeinot ja ympäristö Jormuan kylällä.

viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.

Vaihemaakuntakaavan valmistelussa otetaan huomioon voimassa oleva lainsäädäntö. Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.

Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.

Vaihemaakuntakaavassa annetulla Tyynelän kaivosalueen merkintään liittyvällä maakuntakaavamääräyksellä turvataan asumisen ja ympäristön olosuhteet.

Kaivosviranomaisen on kaivoslain (621/2011) perusteella hyväksynyt Kajaanin Tyynelän (KaivNro 5490) kaivoslupahakemuksen 9.9.2019 (Lupatunnus KL2018:0004). Kaivosviranomaisen päätöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä (kaivoslaki 45 § ja 48 §); hakijan esittämiä perusteluja kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi voidaan pitää perusteltuna ja suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle (kaivoslaki 68 §). Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvät yksityiskohtaiset kaivosviranomaisen lupamääräykset esitetään em. kaivosluvassa.

Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ek ja kaivosviranomaisen hyväksymä kaivoslupa eivät sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista ko. alueella. Kaivosluvan lisäksi kaivostoiminta alueella edellyttää ympäristönsuoje-

	<p>lulain mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p> <p>Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa muussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.</p>
<p>Suomen turvallisuusverkko Oy</p>	
<p>Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p>
<p>Vienan reitti ry</p>	
<p>Vienan reitti ry kiinnittää huomiota maakuntakaavaehdotuksen seuraaviin kohtiin:</p> <p>1. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas muinaismuistokohde ja –väylä Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 Maakuntakaavaselostuksen kohdassa 6.1.5. (s.120) muinaisjäännöksiä koskevassa yleismääräyksessä kerrotaan: ”Kainuun maakuntakaavassa 2020 on osoitettu tiedossa olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset. Muinaisjäännöksiä koskevat maakuntakaavamerkinnot ja –määräys kumotaan, sillä niiden ajantasaisuus muuttuu eikä muinaisjäännösten arvoluokitteluun ole selkeää valtakunnallista ohjeistusta.</p> <p>Maakuntakaavamerkinnot kumoaminen ei vaikuta kohteiden suojelustatukseen, sillä Muinaismuistolaki suojelee kiinteät muinaisjäännökset automaattisesti ilman erillistä päätöstä. Vaikka muinaisjäännöstä ei ole merkitty vaihemaakuntakaavaan tai muihin kaavoihin, on muinaismuistolain mukainen suojelu voimassa.” Vienan reitti ry katsoo, että reitti tulisi osoittaa vaihemaakuntakaava 2030:ssa Kainuun maakuntakaava 2020:n mukaisesti, sillä reitin kulttuurihistoriallinen arvo ja sen merkitys on poikkeuksellisen suuri. Ei vain maakunnallisesti, vaan myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Vienan reitti on Kainuussa ainoa muinaismuistolaila suojeltu kansainvälisesti merkityksellinen ja kulttuurihistoriallinen muinaismuistoväylä, joka johtaa valtakunnan rajalle ja edelleen Vienan Karjalaan. Reitin kansainvälinen arvo tulee korostumaan, kun reittiä kehitetään yhteistyössä Vienan Karjalassa. Täten Kainuun muinaismuistokohteiden joukossa Vienan reitillä on ainutlaatuinen asema.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Kainuun voimassa olevassa kokonaisuusmaakuntakaavassa 2020 on osoitettu muinaismuistoväylä -merkinnällä Vienan reitti Suomussalmen kunnassa. Merkintä säilyy maakuntakaavan 2020 mukaisena eikä siihen osoiteta muutoksia vireillä olevassa vaihemaakuntakaavassa 2030.</p>

<p><i>Esitämme, että reitti osoitetaan vaihemaakuntakaava 2030:ssa Kainuun maakuntakaava 2020:n mukaisesti.</i></p>	
<p>2. Valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden luettelossa on Suomussalmella osoitettu neljä (4) puromyllyä. Vienan reitin varrella on Vuokin kyläläisten talkoilla ja maanomistajien panostuksella 1990-luvun lopulla kunnostama Rautiaisen puromylly, jonka historia ulottuu 1700-luvulle. Mylly muodostaa yhdessä savusaunan, purosillan, hautamerkin, nuotiopaikan, laavun ja käymälän kanssa ainutlaatuisen historiallisen kokonaisuuden, joka on Vienan reitti ry:n kävely- ja kulttuuritapahtumien keskuspaikka kesäisin ja talvisin.</p> <p><i>Esitämme, että Vienan reitillä sijaitseva Rautiaisen mylly lisätään puromyllyjen luetteloon.</i></p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Kainuun voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa 2020 on osoitettu muinaismuistoväylä -merkinnällä Vienan reitti Suomussalmen kunnassa. Rautiaisen mylly kuuluu Vienan reittiin (Lähde: Muinaisjäännösrekisteri). Merkintä säilyy maakuntakaavan 2020 mukaisena eikä siihen osoiteta muutoksia vireillä olevassa vaihemaakuntakaavassa 2030.</p>
<p>3. Arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden joukkoon on sisällytetty karelianismin kohteet. Kainuussa näitä kohteita on luetteloitu kaksi: Turjanlinna (Suomussalmi) ja Lapinsalmen pihapiiri (Kuhmo). Kainuu ja erityisesti Kajaani ovat Kalevala-epoksen synnyinkehto ulottuneena Vienan Karjalan runokyltiin. Kalevala-eepos ja Lönnrot ovat karelianismin ydintä. Suomussalmen vienalaiset kylät, Murhinsalon suojelualue ja Vienan reitti muodostavat historiallisen kokonaisuuden, jota kautta avautui karelianistien portti Vienan Karjalaan. Reittiä ovat kulkeneet monet merkittävät kieli- ja kansatieteilijät ja karelianistit, kuten Sjögren, Fellman, Lönnrot, Castren, Borenius, Genets, Berner, Ervasti, Europaeus, Juvelius, Inha, Karjalainen, Kianto, ym.</p> <p><i>Esitämme, että Vienan reitti sekä siihen elimellisesti liittyvät Suomen puolen vienankarjalaiset kylät (Kuivajärvi-Hietajärvi) ja Murhinsalon suojelualue nimetään karelianismin kohteiksi.</i></p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden joukkoon kuuluvat karelianismin kohteet, Turjanlinna (Suomussalmi) ja Lapinsalmen pihapiiri (Kuhmo), perustuvat valtioneuvoston päätökseen 22.12.2009 valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Palautteessa esitetty muutos on mahdollista tuoda esille, kun valtakunnallisesti arvokkaita kohteita tarkistetaan.</p>
<p>4. Maakuntakaavaselostuksessa todetaan (s.121): ”Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa arkeologisilla kulttuuriperintökohteilla tarkoitetaan 1800-luvulle ja 1900-luvun alkuun sijoittuvia jäännöksiä.” Vienan reitin, historiallisen kauppa- ja kulttuuritien, vilkkain kulku ja käyttöaste sijoittuvat samalle ajanjaksolle. Arkeologisia tutkimuksia reitillä on toistaiseksi tehty vähän. Vienan reitti onkin tarkoitus liittää valtakunnallisesti arvokkaiden arkeologisten kohteiden joukkoon.</p> <p><i>Esitämme, että Vienan reitti merkitään maakuntakaavassa myös arkeologi-</i></p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Kainuun voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa 2020 on osoitettu muinaismuistoväylä -merkinnällä Vienan reitti Suomussalmen kunnassa. Merkinnällä on osoitettu tiedossa olevat valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävät muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitetut arkeologiset kulkureitit. Merkintä säilyy maakuntakaavan 2020 mukaisena eikä siihen osoiteta muutoksia vireillä olevassa vaihemaakuntakaavassa 2030.</p>

<p><i>sesti merkittäväksi kulttuuriperintökohteeksi.</i></p>	
<p>5. Maakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet tai alueet, niihin sisältyvät yksittäiset kohteet ja kulttuurihistorialliset arvot on kuvattu maakuntakaavan taustaselvityksissä: Suomussalmelle on listattu 26 kohdetta, mm. Vuokin kirkko ja Ämmänsaaren tsasouna. Mutta listalta puuttuvat Kuivajärven tsasouna ja Domnan pirtti. Ne liittyvät oleellisesti Suomen viimeisten vienankarjalaisten kylien arkkitehtoniseen perinteeseen.</p> <p><i>Esitämme, että maakunnallisesti arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden joukkoon lisätään myös Kuivajärven tsasouna ja Domnan pirtti.</i></p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Palautteessa esitetyt kohteet kuuluvat Kainuun vienalaishylät kokonaisuuteen, joka on osoitettu Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde tai alue -merkinnällä.</p>
<p>6. Maakuntakaavassa esitettävien kylien merkitsemisperusteissa: E. Poikkeuksellisen arvokas kyläalue (esim. valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä maisema-alue ja/tai arvokas luontokohde). Kyläluettelosta puuttuu vienankarjalainen kyläpari -Kuivajärvi-Hietajärvi, ainoa vielä elävä vienalainen kyläkokonaisuus Suomessa.</p> <p><i>Esitämme, että kylien joukkoon lisätään Kuivajärvi-Hietajärvi.</i></p> <p>7. Vienan reitille on myönnetty valtakunnallinen Vuoden maisemateko -palkinto 2017. Opetusministeriön, ympäristöministeriön ja Maa- ja kotitalousnaisten yhdessä myöntämä tunnustus on osoitus arvokkaasta työstä kulttuuriympäristön hyväksi Vienan reitillä.</p>	<p><i>Kaavaehdotusta muutetaan.</i> Merkinnällä at kylä osoitetaan maakuntakaavassa aluerakenteen näkökulmasta keskeisiä kyläalueita, joiden lähiympäristöä voidaan pitää erityisen suotuisana virkistys-, elinkeinojen ja asumisen alueina. Muut maaseutualueet täydentävät ja tukevat maakuntakaavassa osoitettua kyläverkostoa. Kylän tai paikannimi (esim. Jonkeri) merkinnällä esitetään pohjakarttamerkintänä haja-asutusluonteiset kylät, joilla on merkitystä kyläverkoston vakituisen tai vapaa-ajan asumisen tai identiteetin kannalta. Kuivajärvi-Hietajärvi lisätään pohjakarttamerkintänä vaihemaakuntakaavaan.</p>
<p>YKSITYISTEN MIELIPITEET</p>	
<p>A. Mielipide</p>	
<p>Emme hyväksy Sotkamon Leivolankylällä tilamme Kukkola 10:22 palstaa virkistysalueeksi. Taajama-alueen läheisyydessä, ja kun koulukin on aivan vieressä tämä maankäytöllisesti palvelee yhdyskuntarakennetta paremmin asuinalueena. Maapohjaltaan rakennuskelpoinen. Alueelle osoitettu virkistysalue on aivan liian laaja, muutaman hiihtoladun vuoksi ei tällaista suuraluetta tarvita. Muutoinkin Vuokatin Urheiluopiston toiminta on suuntautunut vanhan emäntäkoulun alueelle.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vaihemaakuntakaavaehdotuksessa Sotkamon Vuokatin alueen virkistysalueisiin on osoitettu rajaustarkistuksia käytyjen neuvottelujen ja alueen yleiskaavoituksen suunnitteluaineistojen perusteella. Asiasta on järjestetty Sotkamon kunnan ja Kainuun liiton kesken neuvottelu, jossa on todettu, että alueen vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksessa esitetyt merkinnät ovat tarkoituksenmukaisia ottaen huomioon maakuntakaavan mittakaavan. Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytönsuunnitelma, jonka ratkaisut täsmentyvät ja jäsentyvät kuntien kaavoituksessa. Alueella on vireillä osayleiskaavan laatiminen.</p>

B. Mieli-pide	
<p>Nyt olevassa maakuntakaavaluonnoksessa on merkitty kaivosvarauksella keskelle kyläämme Tyynelä. Se on jyrkässä ristiriidassa Jormuan asuttuna pysymisen ja asuinalueena kehittämisen kanssa. Myös Kajaaniin rajoittuva Paltamon puolella oleva Maailmankorpi kaivostoimintaan ohjaavalla merkinnällä tulee poistaa kaavasta. Sen lisäksi, että Maailmankorven alue on luontoarvoiltaan erittäin arvokasta, tulisi mahdollinen kaivostoiminta haittoineen suoraan Jormuan kylään, pienvesistöihin ja Oulujärven Jormuanlahteen.</p> <p>Mitä Maailmankorpeen tulee, sen lähellä eivät sijaitse Melalahden lehdot ja Horkansuo FI1200302, vaan Mölkän ja Antinmäen seudun yksityiset suojelualueet, jotka vaikuttavat myös Mieslahden kaivospiiriin. Tämä olisi syytä tarkistaa kohdassa Luonnonvarat ja elinkeinojen toimintaedellytykset/Maa- ja kiviaines. Melalahden lehdolla ja Horkansuolla voi olla vaikutusta muihin ek-alueisiin. Kaivosmerkinnät kaavassa vaarantavat meidän jormualaisten asukkaiden hyvän elämän ja kylämme kehittämistavoitteiden toteutumisen.</p> <p>Mielestämme mainitut kaivosmerkinnät tulisi jättää pois kaavasta.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Maakuntakaavamerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä mm. Maailmankorpi. Maakuntakaavamerkintä on informatiivinen alueen erityisominaisuutta kuvaava osa-aluemerkintä. Kaavan osa-aluemerkintä on päällekkäismerkintä ja kyseessä olevien alueiden päämaankäyttömuoto on voimassa olevassa maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltainen alue M. Näille M -alueille ei ole osoitettu laadittavana olevassa maakuntakaavassa muutoksia. Kaavan ek-m alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Maakuntakaavassa osoitetuille alueille on vireillä kaivospiiri tai kaivoslupahakemus. Alueiden mahdollinen toteutuminen edellyttää tarkempaa suunnittelua ja lupamenettelyä. Alueilla mahdollisesti tapahtuvasta kaivostoiminnasta säädellään ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Tyynelän kaivosalue osoitetaan voimassa olevassa Kainuun kokonaismaakuntakaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020) kohdemerkinnällä ek kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi. Maakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 7.5.2007 ja on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009.</p> <p>Tyynelän kaivospiirin alue, kokonaispinta-ala 79,85 ha, rajoittuu Kajaanin kaupungin ja Paltamon kunnan rajan sekä valtatie 5 ja Kajaani-Kontiomäki radan rajaaman alueen sisäpuolelle. Valtatie 5 liikenne kaivospiirialueen kohdalla on noin 6100 ajoneuvoa/vrk, josta raskasta liikennettä on 430 ajoneuvoa/vrk (v. 2018). Kajaani-Kontiomäki radalla liikkuu tavarajunien lisäksi arkipäivisin 8 henkilöjunavuoroa/vrk.</p> <p>Maakuntakaavassa merkinnällä EK, ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri).</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan Kaivoslain (621/2011) 5 §:n määritelmää ympäristövaikutuksesta: "Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan kaivoslaissa tarkoitettun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maise-</p>

	<p>maan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön”.</p> <p>Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota mm. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Toimintaedellytyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja välittömiä alueidenkäyttötarpeita, joihin kuuluvat varsinaisen elinkeinotoiminnan ja siihen liittyvän raaka-ainehuollon tarvitsemat maa- ja vesialueet.</p> <p>Kaivostoiminnalla on useimmiten ympäristöön ja talouteen liittyviä vaikutuksia, joita voidaan pitää vähintään seudullisesti merkittävänä. Tästä syystä maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon kaivostoiminnan alueet, joille voidaan antaa niitä koskevia suunnittelumääräyksiä. Kaivostoiminnan luonteesta johtuen kaivostoimintaa ei ole mahdollista ennakoida kovin pitkällä aikavälillä. Maakuntakaavoituksessa on siten yleensä mahdollista osoittaa jo toiminnassa olevia kaivosalueita sekä tiedossa olevia alueita, joilla kaivostoiminnan toteutumista voidaan pitää todennäköisenä. Kaivostoimintaa ohjataan ensisijaisesti kaivoslaissa ja -asetuksessa sekä ympäristönsuojelulaissa. Kaivoslaissa säädetään mm. lupaharkinnan perusteista, kaivosluvan myöntämisen edellytyksistä sekä kaivosluvan myöntämisen esteistä.</p> <p>Vaihemaakuntakaavassa annetulla Tyynelän kaivosalueen merkintään liittyvällä maakuntakaavamääräyksellä turvataan asumisen ja ympäristön olosuhteet.</p> <p>Kaivosviranomaisen on kaivoslain (621/2011) perusteella hyväksynyt Kajaanin Tyynelän (KaivNro 5490) kaivoslupahakemuksen 9.9.2019 (Lupatunnus KL2018:0004). Kaivosviranomaisen päätöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä (kaivoslaki 45 § ja 48 §); hakijan esittämiä perusteluja kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi voidaan pitää perusteltuna ja suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle (kaivoslaki 68 §). Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvät yksityiskohtaiset kaivosviranomaisen lupamääräykset esitetään em. kaivosluvassa.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan kaavamerkintä ek ja kaivosviranomaisen hyväksymä kaivoslupa eivät sellaisenaan mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista ko. alueella. Kaivosluvan lisäksi kaivostoiminta alueella edellyttää ympäristönsuojelun mukaista ympäristölupaa, mahdollisesti vesilain mukaista vesilupaa ja kaivoslain mukaista kaivosturvallisuuslupaa.</p>
--	--

	Viranomaisten päätöksiin liittyy muutoksenhakumahdollisuus. Kaivoslaissa ja edellä mainitussa erityislainsäädännössä säädetään viranomaisten päätösten muutoksenhausta.
<p>Esitämme myös Pohjajoki-vartha tuntien, että koska tilamme Alaska 205-402-58-1 välittömässä läheisyydessä kiinteistötunnuksella 205-402-13-38 alueella Pohjajokeen rajautuen on arvokasta lehtokorpea, jolle Metsälakikin antaa erityisen suojelustatuksen ja sille tulisi olla kaavassa luo -merkintä. Pohjajoella sivupuroineen on suuri merkitys ympäristön luontoon ja vesistöön sekä myös Oulujärven tilaan. Pohjajoki on hyvin lähteen ja siksi kylmä. Siitä johdun siinä elää arvokasta eliöstöä luonnonvaraisesta harvinaisesta vaeltavasta taimenesta lähtien. Se tarjoaa myös turvapaikan väheneville lintulajeille kuten metsätiaisille. Huolestuttavan ilmastomuutoksen edetessä kylmät vesistöt ovat kovaa vauhtia häviämässä ja sitä myöten osaltaan uhkaa lajistokatoa. Pohjajoki rajautuu tonttiimme ja kaikki vaikutukset koskevat myös suoraan meidän elämäämme.</p> <p>Maakuntakaavan tarkoituksenahan on luoda suuntaviivat siihen, että maankäytössä ja rakentamisessa kiinnitettäisiin huomiota 1) tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN, 3) ympäristön ja talouden kannalta kestävään liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön, 5) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, 6) maisemaan, luonnonarvoihin, kulttuuriperimään ja 7) virkistykseen.</p> <p>Muilta osin kuin elinkeinoelämän toimintaedellytykset, olemme jo tässä aiemmin perustelleet esitystä kaivosaluevarausten poistoon. Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ajatellen kaivoksilla olisi käänteinen vaikutus alueellamme. Se veisi toimintamahdollisuudet lähialueella paikallisilta asukkailta. Asuin- ja tuotantorakennusten tärähtely toisi taloudellista vahinkoa erityisesti hiesumaastossa. Kainuun maakuntakaavan tulee ohjata vesistöjen, vesi-, ranta- ja valuma-alueiden käyttöä niin, etteivät alueen kiistattomat luontoarvot vaarannu.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät kohteet (luo) perustuvat Kainuun liiton julkaisuun, ”Kainuun uhanalaisimmat lajit (2017). Selvityksen päivittämisen yhteydessä on mahdollista arvioida palautteessa esitetyn alueen merkittävyyttä.</p>
<p>Muualta kaavasta joitakin huomioita:</p> <p>Turvetuotantoalueiden osoittamista pitäisi myös kaavassa välttää ja ohjata soiden ennallistamiseen. Turvetuotannolla on ilmastolle ja vesistölle suurta haittaa. Suomi on sitoutunut ympäristöpäästöjen pienentämiseen ja se tulee huomioida myös maakuntakaavoituksessa.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i></p> <p>Turvetuotannon tarpeisiin tarkoitettujen maakuntakaavan aluevarausten määrä perustuu vuonna 2014 laadittuun Kainuun energiaselvitykseen ja arviointiin tulevaisuuden tarpeista.</p>

<p>Kainuun maakuntakaavan tulee ohjata vesistöjen, vesi-, ranta- ja valuma-alueiden käyttöä niin, etteivät alueen kiistattomat luontoarvot vaarannu. Rannoille on huolehdittava suojavyöhykkeistö joka kuormittaa niitä nykyistä vähemmän.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on tarkistettu rantojen käyttöä koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon yleisen virkistyskäytön tarpeet ja vesille pääsyn mahdollisuudet, luonnon- ja maisema-arvot sekä vesi- ja energiahuollon järjestäminen.</p>
<p>Jormuan ofioliitti tulisi suojata kaavalla. Tämä noin 1 950 miljoonaa vuotta vanha merenpohja on tiettävästi Grönlannin ohella vanhin paikka maailmassa, missä meren pohjan kerrostumien poikkileikkaus on selkeästi nähtävillä. Kaavamerkintä pitäisi olla sellainen, että se ohjaisi alueen hakemista maailmanperintökohteeksi.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Jormuan ofioliittikompleksi koostuu kahdesta 1–4 km leveästä ja yli 25 km pitkästä tektonisesta, arkeaisen pohjan ja Kalevan ylityöntölaattojen sekaan työntyneestä kalliolohkosta. Jormuan ofioliittikompleksin suojaamiseen kaavalla maakuntakaavoituksen yhteydessä liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä.</p> <p>Luonnonsuojelulain 23 §:ssä säädetään luonnonmuistomerkeistä. Puu, puuryhmä, siirtolohkare tai muu niitä vastaava luonnonmuodostuma, jota sen kauneuden, harvinaisuuden, maisemallisen merkityksen, tieteellisen arvon tai muun vastaavan syyn vuoksi on aihetta erityisesti suojella, voidaan määrätä rauhoitukseksi luonnonmuistomerkeiksi. Muualla kuin valtion maalla päätöksen luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta tekee kunta. Esimerkkikohde tai -alue Jormuan ofioliittikompleksista on mahdollista esittää säilytettäväksi luonnonmuistomerkinä.</p>
<p>Liikenteen ohjausta ajatellen tulisi kaavamääräyksillä ohjata yhtenäisten kevyen liikenteen verkostojen rakentamista ja jatkamista esimerkiksi Kuluntalahdesta ainakin Kontiomäkeen asti. Ulkoilureitistö yhtenäisenä Oulujärven yli antaisi mahdollisuuksia kehittää pyöräily- ja vaellusmatkailua, jonka suosio on kasvanut ja tulee varmasti kasvamaan. Selkeä kaavaan merkitty reitistö innostaisi majoitus- ja leirintäpalvelun kehittämistä erilaisine välietappeineen. Siksi ei ole syytä poistaa jo kaavassa olevia reittejä vaan tarkistella niitä yhtenäiseen suuntaan.</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Maakuntakaavassa osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävät ohjeelliset ulkoilureitit. Maakuntakaava ei ota kantaa yksittäisiin kevyenliikenteen hankkeisiin.</p>
<p>C. Mieli pide</p>	
<p>Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 ehdotuksen "Rantojen käyttöä koskeva yleinen suunnittelumääräys"- kohdassa tulisi säilyttää Kainuun maakunta-</p>	<p><i>Ei muutoksia kaavaehdotukseen.</i> Vaihemaakuntakaavassa annettu rantojen käyttöä koskeva yleismääräys on</p>

kaava 2020:ssä oleva vanha teksti.

Tasapuolisuus-kohtaa ei voi jättää pois vaihemaakuntakaavasta, koska se antaa osayleis- ja asemakaavojen laatijoille mahdollisuuden "väärinkäyttää" rantarakentamisen mitoitusta. Väärinkäytöksen vuoksi yksityiset maanomistajat eivät saa tasapuolisesti rantarakennuspaikkoja verrattuna kuntiin. On riskinä, että riittävä vapaan rantaviivan määrä turvataan pelkästään yksityisten maanomistajien maiden kaavoituksella, kun samanaikaisesti kunnat voivat rakentaa omistamansa ranta-alueet täyteen. Yksityisten on vaarana joutua kärsijöiksi varsinkin silloin, kun samalle alueelle asetetaan kaksi eri kaavaa.

Maakuntakaavan tarkoitus on toimia yleispiirteisenä kaavana yksityiskoh-
taisempia kaavoja laadittaessa, eikä suunnittelumääräyksen vaikutusten
pitäisi kohdistua yksittäisiin maanomistajiin, mutta valitettavasti näin tulee
välillisesti käymään, jos tasapuolisuus -kohta poistetaan.

Seuraavassa esimerkkitapaus miten tasapuolisuutta ja riittävää vapaan
rantaviivan määrää on onnistuttu kaavaehdotuksissa "väärinkäyttämään"
(asia kytkeytyy Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 :n lisäksi Kontiosaari-
Kuninkaanniemi osayleiskaavaan, ja Kajaanin keskustaaajama 2035
osayleiskaavaan):

*"MUISTUTUS KONTIOSAARI-KUNINKAANNIEMI OSAYLEISKA-
VAN KAAVAEHDOTUKSEEN (2017)*

*Kajaanin kaupungin omistama, Kontiosaaressa sijaitseva Kontiosaa-
ren ranta-nimellä kutsuttu alue tulee sisällyttää Kontiosaari-
Kuninkaanniemi osayleiskaavaan (myöh. osayleiskaava) alueen
maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi.*

*Tämä Kajaaninjoelta Paltaniementielle ulottuva alue on jätetty pois
osayleiskaavasta, ja se on suunnitteilla kaavoittaa asemakaava-
alueeksi (Keskustaaajama 2035). Suunnitelman toteutuessa alueelle
tulisi noin 80 rakennuspaikkaa, joista osa omarantaisia. Alue sijaitsee
kokonaisuudessaan osayleiskaavahankkeen sisällä, joka jo itsessään
puoltaa alueen kuulumista osayleiskaavaan. Lisäksi alue on melko
kaukana keskustasta, ja muista asemakaava-alueista, eikä sovi ase-
makaava-alueeksi ottaen huomioon alueen luonto-, maisema- ja virkis-
tysarvot. Alueen viihtyisyys ja suosio perustuvat nimenomaan väljään
rakentamiseen. Osayleiskaava-alueen kiinteistöjen arvot laskisivat*

ajantasaistettu Kainuun kunnista saadun palautteen ja käytyjen neuvottelujen
perusteella. Määräyksessä on otettu huomioon 1.4.2018 voimaan tulleet valtio-
neuvoston päättämät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Maanomistajien välinen tasapuolisuus turvataan perustuslaissa säädetyn yh-
denvertaisuusperiaatteen ja omaisuuden suojan perusteella sekä maankäyttö- ja
rakennuslain mukaisessa kuntakaavoituksessa niiden sisältövaatimuksia kos-
kevien säädösten avulla.

asemakaavoituksen myötä, koska alueelle tulisi liian tiheä rakennuskanta. Kontiosaaren ranta tulee kaavoittaa samoin kuin muu jokivarsi, jotta alue säilyisi seudulle tyypillisenä väljänä pientaloalueena.

Useat Kontiosaari-Kuninkaanniemi osayleiskaava-alueen yksityiset maanomistajat ovat toivoneet vireillä olevaan osayleiskaavaan joitakin rakennuspaikkoja/rantarakennuspaikkoja lisää, mutta ne on evätty osayleiskaavasäädöksiin ja "tasapuoliseen kohteluun" vedoten. Samanaikaisesti kaupunki aikoo kuitenkin soveltaa omistamalleen maalle asemakaavaa, joka mahdollistaa huomattavasti tiheämmän rakennuskannan. Kaupunki siis asettaa omat maansa eri kaavan alaisuuteen, jotta pystyy soveltamaan niille eri sääntöjä kuin yksityisten maanomistajien maille.

Esimerkkinä eriarvoisesta kohtelusta voidaan käyttää Iso Särkilahden rantakiinteistöjä, joiden laskenta perustuu muunnetun rantaviivan ker-toimeen Y2. Tämän kertoimen vuoksi laskenta muuttuu siten, ettei uusia rakennuspaikkoja voida myöntää. Kerroin perustuu ohjeistukseen, jonka mukaan "100-200 m leveissä lahdissa ja salmissa on vastaran-nan häiriö vielä selvästi olemassa, mutta käyttämällä korkeintaan puolet rannasta on vastarannan edut turvattu". Kajaanin kaupunki on kaavoittanut Iso Särkilahdella olevat yksityisten maat tätä ohjetta käyt-täen, kun samanaikaisesti kaupunki on kaavoittamassa samaisen Iso Särkilahden rannalle, omille maille, 80 tontin asuinalueen (Kontio-saaren Ranta).

Alueen maanomistajien kesken (joihin myös Kaupunki kuuluu!) yhden-vertaisuus ei toteudu millään muotoa, vaan Kajaanin kaupunki käyttää alueella törkeää, epätasa-arvoista ja mielivaltaista kaavoituspolitiikkaa. Vaadimme Kontiosaaren ranta-alueen liittämistä Kontiosaari-Kuninkaanniemi osayleiskaavaan.

Allekirjoittanut: 40 Kontiosaari-Kuninkaanniemi osayleiskaava-alueen asukasta ja maanomistajaa”

Esimerkissä toisen maanomistajan rantarakentamista rajoittaa "vastaran-nan häiriö", ja toisen rakentamista ei, vaikka molempien maat sijaitsevat vastakkain saman lahden rannalla. Maakuntakaavan pitäisi pystyä ohjauk-sellaan estämään tämäntyyppiset räikeät tapaukset, jotta ongelmilta vältyt-täisiin tulevaisuudessa.

<p>Maanomistajien välistä tasapuolisuutta, luonnon -ja maisema-arvoja, eikä viihtyisyyttä voida unohtaa rantarakentamisessa, vaikka rantarakentamista haluttaisiinkin lisätä.</p>	
---	--